

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

275. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1933. évi november 30

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott úján fizet, az előfizetési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 9 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56–58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK KALOTASZEGET!

A fiatalság

Probléma, súlyos és nehéz, amelyhez hozzá lehet nyulni okosan és bátran is, de hozzá lehet úgyis, ahogyan mostanában szokás: gyáván, ostobán, hazugul és kis közvetlen célok szemelőtt tartásával.

A fiatalság problémája, leszedve róla minden mesterkélt sallangot, előítéletet és hazug, szentimentalizmust: rideg és kemény gazdasági kérdés. Velejárója, következménye, matematikai alképlete annak az általános nagy számtani tételnek, amely most az egész világon mindenkit fojtogat.

Nincs külön kérdése a fiatalágnak, a mint nincs külön kérdése a zsidóságnak, a nőnek, meg a japánoknak sem.

Csak mindegyiket külön kérdéssé hasznosítja a politika, amely eszközeiben jelszövegeken kezd hasonlítani egymásra minden országban.

A fiatalág nem tud hova menni, ha elregezte a tanulmányait, a fiatalág sehohsem kap munkát, ha kitanulta a mesterséget, a fiatalág nem tudja termelvényét úgy elhelyezni, hogy megélhesen belőle, amikor unatkozik a nagyvilágban.

Nincs különbség a kategóriákban és nincs különbség nemzeti vonatkozásban. Természetes, hogy a háború utáni korszakban a fiatalág élni akarását lehetett a legjobban burkolt célok érdekében hasznosítani.

Nemzetoroszogot sujtotta legjobban gazdaságilag az elvakult háborús düh, ott lenyészelték ki legelőször az a fiatal rohamgárda, amely a fiatalág eredeti rendeltetésétől, eszméiségétől és szellemétől eltérően legelőször indult rohamra a fejlődés ellen, a visszavonulást érdekelte.

A korgógyomru fiatalágot itt sikerült legelőször hirtvány és hazug frázisok gyűlölet-kiponatával úgy megmérgezni, hogy vadul rátiporjon azokra a gondolatokra, amely az egyetemes emberiség legértékesebb értékei voltak.

Itt csináltak iskolát legelőször annak a rendszernek, amely megölte az emberi egyenlőség tudatát. Itt csináltak minősített, zint legelőször abból, hogy ki kitől született. A kenyérről folytatott küzdelem itt csinált tekintet nélküli erőfölényt az emberből. Itt hazudták legelőször politikai és gazdasági megállapításokat a jelszót hogy néhány százezer zsidó existenciájával milliókat lehet kielégíteni.

Most ugyanerre a marsra trappol a magyar ifjúság is és a román is.

Az ő számukra is odadobták ezt a jelszó-koncot, amin el lehet rágódni. Most a budapesti egyetemet zárták be, holnap sor kerülhet a bukarestire.

A vasgárdista diákok már barrikádok mögül harcolnak és a pesti fiúk szélverik a rektorátusi hivatalát.

Enni kellene nekik adni itt is, ott is. Állás kellene, sok, jó és jövedelmező állás. De éppen ez az, amit a derék és ruganyú világmegegyelő politikások nem tudnak adni.

A kenyér péges, a jelszó pégtelen. A kenyér gyógyítana, a jelszó még jobban betegíti.

Ha a politika nem volna a hazugságok művésze, most itt is, ott is, mindenütt szintén és nyíltan vallani kellene az ifjúság számára. Ezt a betegséget csak igazsággal lehetne gyógyítani, ami viszont a nagy hazugok pusztulását eredményezné.

Az új korszak kezdete akkor fog elkövetkezni, ha ez a mai mesterségesen belegépreparált ifjúság gyógyulni és látni kezd.

Órákon keresztül garázdálkodtak a vasgárdista zendülők Jaşiban

Két halottja és több súlyos sebesültje van a zavargásnak
Az esti órákban megadták magukat az elzárkózott tüntetők

Legújabb jelentéseink a választási frontról

Bukarest, november 29.

A vasgárdisták és cuzzisták Jasi-beli zavargásai, amelyek szombat esti tüntetésükkel vetették kezdetüket,

hétfőn délután valóságos pogrom, sőt zendülés jellegét és méreteit öltötték magukra. Pár órán át Moldova fővárosa, a vérszemét kapott fasiszta diákság és a vele szövetséget kétes elemek terrorja alatt állott, a vasgárdista és cuzzista osztagok lakásokat, üzleteket és intézményeket romboltak szét s közben sok vért is ontottak, úgy, hogy a teljes kétnapi zavargásoknak két halott és számtalan sebesült áldozata van.

Amint már tegnapi számunkban jelentettük, a szombat esti diáktüntetés szétverése alkalmával mintegy 50 vasgárdista a keresztyén diákok otthon épületébe vetette be és barrikádokta el magát s onnan kövekkel, petárdákkal és revolverlövésekkel szembeállott az ostromló karhatalommal. Szívósan tartották magukat a körülzárt otthonban s már a szombatról vasárnapra virradó éjjeltől kezdve folyton buzdították szabadon levő társaikat, hogy szervezenek nagy tüntetéseket és felmentő akciót, abból a célból, hogy áttörhessék a csendőrség és katonaság ostromló gyűrűjét. A vasárnap délelőtti tüntetés-kísérletet a karhatalom csírájában elfojtatta s visszaverte az otthonban levő vasgárdisták hétfő hajnali kitérési próbá-

kozását is.

Hétfőn délelőtt 11 órakor az ostromzár alá vett vasgárdista csapat a kintlevő diákegységekkel történt titkos megállapodások értelmében meghuzta az otthon harangjait, jelezve ezzel, hogy nem sikerült megegyezniük a hatóságokkal szabad elvonulásukban s hogy következőképpen szükség van újabb felmentő kísérletekre.

A városban szabadon maradt diákság erre nem is maradt tétlen.

Délután fél 3 óra tájban körülbelül ezer vasgárdista diák összegyűlt a cuzzista székházban s rövid tanácskozás után megindultak a vasgárdista diákok felé, hogy kiszabadítsák ottani társaikat.

A katonaság és csendőrség többszörös kordonjai visszaverték őket, mire újra visszamentek a cuzzista székházba, ahonnan azonban több csoportra oszolva, újból nekiindultak a városnak. Ez már 4 óra után történt.

Az egyik nagyszámu csapatnak sikerült áttörnie a csendőrkordonra s benyomulni a zsidónegyedbe, a Cucului nevű piacra, a szomszédos utcákba, ahol csupa üzlet van. Bár a kereskedők idejében értesültek a zavargások kiújulásáról, s lehuzva a redőnyöket, bezárták az üzleteket,

a tomboló vasgárdisták felfeszítették a rolókat, betörték a kirakatokat és kifosztot-

ták, sőt többhelyütt benyomultak a boltokba is.

Egyes helyeken a kereskedők ellenálltak s véres verekezés keletkezett köztük és az eszeveszetten dúló vasgárdista diákok között. Sokan kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. A negyed több utcáját a vasgárdista csoport teljesen feldulta.

Egy másik vasgárdista csapat Iamandi bolgyi alminiszter házához rohant, szintén áttörve a karhatalmi kordonra.

Szétörték Iamandi házának a kerítését, az ablakokra közöport zúdítottak s közben megsebesítették az alminiszter lányát is.

Innen tovább futottak, betörték közben a járáshírószá, a mentőegységet, a liberális klub és más épületek ablakait, majd összerombolták a Steana nevű zsidó leányintézetet is, nagy riadalmat kelte a növények között.

Közben kisebb-nagyobb vasgárdista osztagok a vásárcsarnokba és annak környékére is elportyáztak s ugyancsak rombolni próbáltak, de a kereskedők felvették velük a harcot.

Pusztító száguldozásuk során a diákok számos járókelőt is súlyosan bántalmaztak s megütözték a karhatalommal is, amely utjukat próbálta állani.

Egy ilyen összecsapás során kövekkel beuzáltak Pogonat főügyész autójának ablakait is, fején megsebesítve őt is.

Halottak és sebesültek

Mialatt a város különböző részén a katonaság és csendőrség a romboló tüntetéseket üldözte, a vasgárdista otthonbeli diákok újból kitértek s utat akartak vágni maguknak a karhatalom körülzáró övében.

Ezalkalommal heves összeütközés történt a vasgárdisták és a katonaság között s több lövést is leadtak. Három csendőr súlyosan megsebesült, egy vasgárdista pedig olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy nem sokára meghalt.

Neve Costache Nita, magánhivatalnok, aki az otthonban ostromzár alá vett vasgárdisták között volt. Egyes verziók szerint lelőtték, hivatalos megállapítás szerint azonban gránát-szerű petárdát akart dobni a csendőrökre, az azonban ejtett rajta.

MEGERŐSITIK A KARHATALMAT

A zavargások órái alatt a csendőrséget és katonaságot megerősítették s a karhatalom nekilátott a vasgárdista diákok összefogdosásának.

Az utcákat előzőlőtték a csapatok, a forgalom teljesen megszűnt. Az üzleteket és hivatalokat bezárták, sőt a villamosok is megállottak.

Délután 5 óra tájban a belügyminisztérium a hadügyminisztériummal egyetértőleg úgy intézkedett, hogy a rendfenntartó műveletek irányítását Dumitrescu Toma tábornok, a IV. hadtest parancsnoka vegye át, aki nyomban tanácskozássra ült össze a hatóságok vezetőivel.

Este 7 órakor a hadtestparancsnok ultimátumot küldött az otthonban elzárkózott vasgárdistáknak, hogy

amennyiben egy órán belül nem adják meg magukat, a végső kényszerítő eszközöket veszi igénybe.

A vasgárdisták megbeszélésre ültek össze s egy negyed kilenc órakor megadták magukat. Összesen 47-en sorba kijöttek az otthonból, a katonaság megmozdította és lefegyverezte őket s egy csendőrszázad a 13. gyalogezred kaszárnyájába kísérte, ahol az ügyészség ma kezdte meg kihallgatásukat. Az otthon épületét a hatóságok lepecsételték s katonaság őrzi, ugyanúgy, mint valamennyi középületet.

Miután a délutáni zavargók közül a katonaság és csendőrség összesen 115 vasgárdistát és cuzzistát fogott össze, a rend estére ismét helyreállt. Az utcákon gyalogos és lovas járőrök cirkálnak. Az egyetemen délután nem lehetett az előadásokat megtartani. A vasgár-

dista diákok egyébként a zavargások közben ismételten betörték Bratu rektor lakásának az ablakait is.

Az egyetemi tanács este ülést tartott s megállapította, hogy a Vasgárda politikai szervezet lévén, amelynek semmi köze sem lehet az egyetemhez, nem lehet szó az előadások beszüntetéséről, ha a diákság szem előtt tartja saját érdekeit.

MIT MOND A HIVATALOS KÖZLEMÉNY

A súlyos jasi eseményekről a belügyminisztérium hivatalos jelentést adott ki, amely a következőket mondja:

November 25-ikén este a jasi vasgárda tagjai, akik előzőleg a város központjában tüntettek, revolverrel megtámadták a rendfenntartó közegeket s súlyosan megsebesítettek egy csendőrmestert. Ezután visszavonultak s elbarrikádózták magukat a Keresztyén Kulturális Otthon épületében, ahonnan az egész éjszaka folyamán lövöldöztek a rendőrségre és katonaságra s különféle tárgyakat dobáltak ki rájuk az otthonból.

Másnap tüntető csoportok többször megkísérelték áttörni azokat a katonai kord-

Resicán is zavarogták a vasgárdisták

nokat, amelyek az otthonnál a rendet fenntartották a megpróbáltatások megkönnyítésére az otthonban körülzárt tünemények elmenekülését, műveletük azonban nem sikerült, mert a karhatalom szétszórta őket.

November 27-én reggel a körülzártak kalokonszenzáló és nagyrészt vasgárdisták diákokból álló csoportja, amelyhez kommunista elemek is csatlakoztak, újból zavarokat akartak kelteni, megtámadva a katonai és rendőri karhatalmat. A tüntetők számos revolverlővést adtak le a téglákat és követeket dobáltak a csapatokra. Végül is a tüntetők csoportját ismét sikerült szétverni és a rendet helyreállítani.

Hétfőn délután a vasgárdisták csoportjai és más kétes elemek zavargásokra ragadtatták magukat néhány utcában, betörve több üzlet kirakatát és lamandai alminiszter lakásának ablakait. Közbelépett a rendőrség s azonnal helyreállította a rendet, letartóztatva a zavargókat.

Öt diák megsebesült. A főügyészt fején szintén megsebesítették a Vasgárda hívei. Egy Costache Nita nevű magánhivatalnok, aki a tüntetők között volt, megsebesült és meghalt.

A Keresztény Kulturális Diákotthon helyiségét a karhatalom teljesen kiürítette.

A hatóságok 115 személyt vettek őrizetbe, akiknek nagyrésze vasgárdista diák. A nyugalom teljesen helyreállt. Szigorú intézkedések történtek a rend fenntartására.

A belügyminisztérium különben tegnap este háviratilag leváltotta Climescu rendőrprefektust, aki erélytelennek bizonyult s helyébe Veisa tartalékos ezredeszt állította a rendőrség élére. A helyőrség parancsnokságát Ionescu gyalogsági tábornok vette át.

Kedden délelőtt az ügyészség folytatta a vizsgálatot és a letartóztatottak részletes kihallgatását. A vizsgálat megállapította, hogy a zavargásoknak már két halottja van.

Ujabb részletek jelentik, hogy abban a gépkocsiban, amelyet a vasgárdisták összevontak, nemcsak Pogonat főügyész, hanem Misi-hanescu ügyész is bennült s ő is komoly sérüléseket szenvedett a közútportól.

MINDKÉT HALOTT A VASGÁRDISTÁK KÖZÜL VALÓ

A Cuvântul értesítése szerint a hétfő délutáni jasi zavargások két halálos áldozata akkor esett el, amikor a közel ezer főnyi vasgárdista csapat a diákotthon felé tartott, hogy követelje az ostromzár alá vett és kiéheztetett csoport szabadonbocsátását. A menetnek csendőrség és katonaság állta el az utját s miután néhány sortűzet adott a levegőbe, puskatűzzel rontottak rá a tüntető vasgárdista tömegre. A karhatalom többeket eltaposott.

Costache Nita magánalkalmazotton kívül egy Tincoca nevű egyetemi hallgató, egy pap fia, is belehalt sérüléseibe. Ennek a fejét állítólag úgy szétverték puskatűzzel, hogy agyveleje kilocsant a kövezetre.

A lap szerint ez a bánásmód indította a vasgárdista tömeget arra, hogy dühében romboljon és zuzzon.

A vasgárdisták egy csoportja Resicán is tüntetést rendezett, lázító szövegű plakátokkal és gyászbaborított nemzeti lobogókkal. A Főterre érve, a rendőrség szétoszlásra szólította fel a tüntetőket, akik előbb szidalmazni, majd ütlegelni kezdték a rendőröket. A karhatalom végül is erősebbnek bizonyult s belesérte az ellenszegülő vasgárdistákat.

VEZÉRÜK PARANCSÁRA LÖVÖLDÖZNEK A VASGÁRDISTÁK

A besszarábiai Garbovat községben a csendőrségnek sikerült elfognia Cucuveica vasgárdista diákokat, aki minap egy tighinai vendéglőben több revolverlővéssel fogadta az öt kereső rendőröket. Cucuveicát a tighinai ügyészségre kísérték, ahol kihallgatása során kijelentette, hogy

azért lőtt a rendőrökre, mert ilyen parancsot kapott a Vasgárda „kapitányától”, Zelea-Codreanu-tól.

BOCU SZEVER POFOZKODIK

Már nem csupán a Vasgárdával van bajuk a hatóságoknak, hanem Bocu Szever neveze-

tes „nyugati sasaival” is.

A lippai rendőrség ideiglenes vezetője, Lazaru temesvári rendőrkormányzó, vasárnap délután előállította Bocu Szever egyik agitátorát, aki a „Nyugat sasai” nevű gárda egyenruháját: sárga inget, sas-jelvényt és tollas sípkát viselt. Amint Bocu, a nemzeti-parasztpárti bűnségi demokráta vezére, emberének őrizetbe vételéről értesült, nyomban a rendőrségen temett s

minden szó nélkül arcultította Lazaru kormányzó, aki kötelességét teljesítette, amikor az egyenruhás agitátort igazolásra szólította fel.

A hatóságok jelentést tettek az esetről a belügyminisztériumnak, az ügyészség pedig hatósági közeg bántalmazása miatt eljárást indított a volt bűnségi miniszter ellen.

DIÁKZAVARGÁS BUKAREST-BEN IS

A vasgárdista és cuzista diákok a bukaresti egyetem orvosi fakultásán is zavarogni kezdtek. Hétfőn este egy nagyobb

csoportjuk botokkal és boxerekkel fel-fegyverkezve a fakultás közepén levő utcákon megsejt több zsidó hallgatót, amint az előadásokról távoztak, nekikontott s többeknek bevverte a fejét. Az eset nagy izgalmat keltett Bukarestben.

A KORMÁNYLAP A VASGÁRDISTA ZAVARGÁSOKRÓL

A kormánypart hivatalos lapja, a Vătorul, legutóbbi számában és hangon kel ki a vasgárdista zavargások ellen.

„Az úgynevezett Vasgárda — mondja a lap — naponta és az ország különböző vidékein a revolver politikáját üzi...”

„Bárki folyamodik is a revolver politikájához, törvényen kívül helyezi magát s megfelelő bánásmódban fog részesülni. A kalandorok és büntetettek terrorját a kormány könyörtelenül megtorolja.

A megfelelő intézkedések most kerülnek végrehajtásra. Céljuk: kiirtani az ország egész területén az anarchia tűzfészkeit.”

Mihalache, a nemzeti-parasztpárti új elnöke Kolozsváron

Kolozsvár, november 29.

Mihalache-nak, a nemzeti-parasztpárt új elnökének megválasztása után első hivatalos útja Erdélybe, Kolozsvárra vezetett.

Az állomáson Maniuval az élen az egész vezérkar várta Mihalachet, aki látható megfeszítéssel fogadta az ünnepélyes fogadtatást, amelyhez, körülbelül, kétezer főnyi lelkes tömeg asszisztált. Maniun kívül ott volt Popovici, Hatieganu Emil, Moldován Valér, Socol Aurél és még nagyon sokan a vezetők közül.

Az állomáson, megérkezése után, Maniu szó nélkül átölelte Mihalachet, az üdvözlő beszédet Hatieganu mondta, amelyre Mihalache röviden válaszolt.

A vasutól a Patria-klubba mentek, ahol kezdetét vette a nemzeti-parasztpárt tartománya ülése.

Itt legelőször Socol Aurél beszélt, majd Popovici üdvözlötte az új elnököt, akit szöszlára emelkedésekor újból viharos ünneplés fogadott.

Mihalache bevezetésül arról a szabadságzellemlről beszélt, amely Erdélyt mindig áthatotta. Büszke arra, hogy olyan elődök után következik, mint Maniu és Vajda. Bizik abban, hogy a Korona és a

Nép legteljesebb harmóniája fog kialakulni ebben az országban és

ezt a harmóniát azok a bizonyos okkult erők nem zavarhatják meg.

— Mi — folytatta Mihalache — parasztször vagyunk és mint ilyen, sohasem térhetünk le a monarchisztikus aiapról.

Ezután áttér a felség és a minisztériumi felelősség kérdésre. Hangoztatja, hogy a miniszteri felelősség elvét jobban ki kell domborítani. A hadügyi, belügyi és karhatalmi kérdésekben a miniszterelnöknek nagyobb hatáskört és rendelkezési jogot kell biztosítani.

A beszéd befejezése után Maniu oda-lépett Mihalachéhoz és így szólt:

— Szeretett Mihalache testvérem, mi mindnyájan mellett vagyunk.

Az értekezlet ünnepélyes része ezzel véget ért. A délután folyamán újból összegyűltek és megkezdtek a választási harc részletes megbeszélését.

A MAGYAR PART NEM FOLYTATOTT A LIBERALISOKKAL PAKTUMTÁRGYALÁSOKAT

Kolozsvári jelentés szerint a Magyar Párt központja erősen cáfolja a Pát-

riának azt a közleményét, amely szerint bárki is a Magyar Párt nevében paktumtárgyalásokat folytatott volna.

Bukarest, november 29.

Duca miniszterelnök vasárnap óta betegeskedik s ezért a kedd este 6 órára összehívott minisztertanácsban helyette Anghelescu dr. közoktatásiügyi miniszter elnökölt. Valószínű ilyenképpen, hogy az a minisztertanács nem hoz fontosabb határozatokat.

Bratianu Dinu pénzügyminiszter állítólag már szombaton elindult Párisba, hogy közvetlen érintkezésbe lépjen a francia pénzügyi körökkel és az állam külföldi hitelezőinek képviselőivel.

Kedden délelőtt a miniszterelnökségen a kormánypart megyei elnökeivel értekezlet volt, amelyen a jelölőlistákat állították össze véglegesen. Ezzel kapcsolatban heves viták folytak le a párt különböző belső csoportjai között.

A KORMÁNY ÉS JORGA KÖZÖTT

véglegesen létrejött a választási megegyezés, amelynek értelmében Jorga Orheimegyében listavezető lesz. Felveszik a kormánypart listákra a volt miniszterelnöknek még néhány közelebbi munkatársát is.

A gyáva hős

Egy angol vicclapban láttam egyszer azt a rajzot, amely oroszánketrecet ábrázolt. Az oroszán hatalmas fogát kicsorgatva ült a sarokban, az állatszelidítő pedig rémülten nézett ki mellőle a ketrec rácsain át. Kívül az oroszánzszelidítő felesége állt. És a rajz szövege a következő volt:

Az asszony: „Gyere csak ki onnét, te gyáva!”

Az élet nagyon sok ilyen gyáva oroszánzszelidítőt produkál. Azt hiszem, Napoleon is jobban félt Jozefintől, mint a feje körül röpködő ágyugolyáktól. Mit soroljak fel számtalan más példát a történelemből — főleg, miután azok úgysem jutnak eszembe — itt van megint ennek a Fawcett ezredesnek a története.

A derék angol ezredes nyolc évvel ezelőtt hagyta el hazáját és feleséget azzal, hogy elmegy felkutatni az emberi kultúra bölcsőjét, amelyet valahol a braziliai őserdőkben remélt megtalálni.

Aki a pedáns, korrekt, házias és erényes angol asszonyokat ismeri, az teljesen meg tudja érteni Fawcett ezredesét, hogy nekiindult a braziliai őserdőknek. Minél erényesebb, pedánsabb, erkölcsösebb, rendesebb, háziasabb egy asszony (jaj, micsoda kellemenségek lesznek ebből megint...), annál kínosabb vele együtt élni. Mert a férfiak általában rendetlenek, erkölestelenek és nem háziasak. Ezen aztán naponta annyiszor van összeütközés, ahányszor a feleség szeme, illetve szája elé kapja a férjét.

Fawcett nem tudott mást kitalálni, amit meg lehet érteni. Mit mondjon az a szegény ezredes? Hova megy? Klubba, jó, azért van a legtöbb klub Angliában, mert ott van a legtöbb kellemetlen feleség. De hát a klubból naponta mégis csak haza kell menni. Fawcett ezredes viszont éppen ezt akarta elkerülni. Kitalálta a braziliai őserdőt. Bizonyára töprengett is egy kicsit. Először az őserdő mégis csak más. Valódi indiánusok ryüzögnek abban az őserdőben, mindenféle skalpokkal és tomahavokkal. Meg aztán ezernyi mérges légy, kígyó, oroszán és vadbika. Mindez a sok rém állt egy rémmel, az asszonnyal szemben. És Fawcett az ezernyi ismeretlen rémet választotta az egyetlen, de jól ismerttel szemben.

Vitte magával a fiát is, akinek, nyilván, szintén elege volt a londoni családi élet melegéből. És többé nem adott életjelet magukról. Mindenféle fantasztikus hírek kerültek később napfényre. Fawcettet itt gyilkolták meg, ott huzzák karóba, ott skalpolták le, amott találták meg a csontjait. Most aztán kiderült, hogy mindebből szó sem igaz s minden jel arra mutat, hogy maga Fawcett rendezte meg ezeket a rémjeleket.

Most aztán egy olasz misszionárius megtalálta. Egy indiánus törzsen él, a fia nagy politikai karriert csinált: elötte a törzsfőnök leányát s kilátása van a trónra.

Mikor pedig Fawcették meghallották, hogy európai ember tűnt fel a láthatáron,

kétségbeesetten zokogának. Jaj, most haza kell menni a mamushoz. Hirtelen megrendezték a fogság mókáját. Mintha az indiánus törzs foglyai lennének és nem tudnak többé hazamenni.

— Nézd, öreg barátom, Vafogu, — mondta Fawcett a törzsfőnöknek — nagy bajban vagyunk. Haza akarnak vinni bennünket.

— Hát pá, fiam, a Nagy Sas áldása kísérjen utadon, — mondta a Vafogu erre.

— Jaj, de én nem szeretnék hazamenni. Meséltem már neked sokat egy szöke-tájú démonról, a feleségemről... Jaj, én nem akarok hazamenni, ments meg, öreg pajtás. Tegyük úgy, mintha én, meg a fiam a ti foglyaitok lennénk, jó?

— Hát nem nagyon szeretem az ilyen zriket, — vonakodott a bölcs törzsfőnök. — Mi nagyon szeretjük a tözsvendégeket, de ha ilyesmit csinálunk, jönnek majd a te testvéreid, mindenféle bonyodalmak lesznek ebből... Én csak hírből ismerem, hála a Nagy Sas szellemének, a ti diplomáciai módszereiteket, de nem szeretnék azokkal közelebből megismerkedni.

Fawcett letérdelt és összetett kezekkel rimázkodott:

— Hát cserben hagysz, öreg haverom? Belekergetsz a Szöke Sárkány torkába? És itt van a vöd, a Samu, hát hagyod, hogy elhagyja szépséges leányodat, Bubos Keblű? Ments meg bennünket és ejts foglyul.

— Mit tegyek, mit tegyek? — töprengett az öreg Vafogu. — Hiszen el sem hinnék, hogy a vömet, meg annak apját

fogságban tartom itt...

Attól ne félj. Odahaza minden zöldséget elhisznek, mihelyt indiánusokról, meg őserdőről van szó. Majd Paál Jób ír egy interjút az Abbázia-kávéházban, amely cikkben a veled folytatott személyes beszélgetés alapján megírja, hogy engem azért tartottak fogságban, mert Zöld Hasu szellem ezt így kívánja.

— És az a Paál Jób képes ilyet megírni?

— Mi az, hogy képes. És ami a legjobb, el is hiszik neki, garantálom.

Ebben az öreg Vafogu, látszólag, némely megnagyvált talált, de aztán megint csak új kétélyei támadtak.

— De mi lesz, ha Szöke Sárkány személyesen jön értelek?

— Ó, ettől ne félj. Ismerem őt és hatalmát. Hatalma csak addig terjed, amíg a lába alatt parkett és feje fölött villanylámpa van. Ha át is merészkednék Dél-Amerikába, ahogy elnére az őserdők határát és az első szunyog megcsipné, ahogy az első erdei egérkét meglátná, megszűnne varázsos ereje és nyomban hazafutna.

Igy aztán mégis csak megállapodtak abban, hogy Fawcett ezredesét és fiát az indiánus törzs foglyának nyilvánítják. És így lön.

Irodalmi szenzáció lesz a B. L. november havi ajándék-regénye: Osváth Tibor: Valaki szalad a lány után. Gyűjtsd gondosan a szövevényeket.

A világ legragyogóbb szatirája

A pénzügyigazgató véresre verte és kirugta a végrehajtót, aki nála próbált adóérti foglalni

Bukarest, november 29.

Tanasescu Eugen fővárosi pénzügyigazgatóról megállapították, hogy nem fizette ki adóit. Miután a nevezetes adóba-
sa többszörös felszólításra sem volt hajlandó eleget tenni annak a kötelességnek, amelyre nagy buzgalommal kényszerített másokat,
tegnap végrehajtó jelent meg Str. Ca-

pitan Buruiana 7 sz. alatti házában és foglalni kezdett.

A pénzügyigazgató rettenetesen felháborodott a vakmerőségen és hangos káromkodások közepette véresre verte és kirugta a végrehajtót, akinek a feljelentésére természetesen megindult a büntügyi eljárás amindenható adóba ellen.

Lépre kerültek Szilágy megye rémei

Vendéglős, cigány, kereskedő és fegyenc alkották a rettegett tolvajbandát

Zilah, november 29.

Tegnap beszámoltunk a szilágyi rablóbanda elfogatásáról, amely jórészt Takács János érmihályfalvai csendőrmester érdeme. A bűntényről csak most adtak részletes felvilágosítást a hatóságok. A szenzációs részletek a következők:

Az érmihályfalvai csendőrmester 24 óráig vallatta a határátzökési kísérlet közben elfogott cigányt és feleségét.

A cigány végül megtört és bevallotta, hogy Zilahon Izrael Sándor vasúti vendéglőssel, annak egy rokonával és egy zilahi cigánnyal együtt ő követte el az utóbbi idők nagy kasszafurásait és betöréseit Szilágy megyében.

Takács bevitte a cigányt a zilahi ügyészre, majd csendőrökkel körülvette a vasúti vendéglőt. Az állítólagos rokon, mikor le akarták tartóztatni, revolvert rántott.

Hamar lefegyverezték és megbilincseltek. Kiderült, hogy igazi neve

Parkas Sándor és a szegedi fegyverházból szökött meg.

Izrael szerzett neki iratokat s 3 hónapja tartotta magánál. A bűntársak vára János szatmári és Szűcs János zilahi cigányok, valamint a vendéglősné Klein Mária nevű Diószadon lakó kereskedő sógora, akinek a szekerén szokták kivinni az elrabolt pénzeszekrényeket az erdőbe. Ott aztán zavartalanul felfeszítették és kiürítették.

A banda három tagja előző nap tért haza Zsibórról, ahol az adóhivatal kasszájával bántak el a szokásos módon, de eredmény nélkül, mert egy nappal előbb vitt be a zsibói adófőnök közel egymillió lejt Zilahra a pénzügyigazgató-sághoz.

A csendőrség kedde lefogta az egész társaságot.

Bevallották, hogy körülbelül egymillió lejt szedtek már össze. Tizenhét kasszafurás és számos betörés és ékszerlopás nyomja a lelkiismeretüket.

Ők loptak el 70 ezer lejt a krasznai község házából, ők rabolták ki Szilágy megyében a Rózs-féle tejásnagyerkeskedést, Bánffyhadon két, a Szilágyban négy kasszafurást végeztek.

A vallás során még több érdekes részlet derült ki. Így például a lopott pénzen sok szőlőt és bort vettek, amivel kereskedtek, Izraelné gyönyörű bundát és selyemruhákat kapott. Az egész megye meg van döbbenve, mert senki sem sejtette, hogy a gyenge testalkatú, csendes vasúti vendéglősné milyen „mellékfoglalkozás” van. Izraelné cselédjei (kettőt is tartott a könnyen szerzett pénzből) még azt is kifecsegték, hogy a szökött fegyenc, a bandavezér, éjszakánként a vendéglős férj jogait is bitorolgatni szokta, amit a vendéglős hallgatólagon vett tudomásul és olyankor meghúzódott a konyhában, vagy a vendéglőben.

A koldusasszony 170 ezer leje

Csernovic, november 29.

A Nemzeti Bank csernovici fiókjánál a napokban megjelent egy jól ismert koldusnő. A koldusasszony 170 ezer lej aprópénzt hozott beváltás céljából. A pénztárnok kérdésre kijelentette, hogy a pénzt egy és két lejenként koldulta össze.

A rendőrség nyomozást indított, hogy megállapítsa, hogy milyen uton-módon jutott a koldusasszony a nagyoösszegű pénzhez.

Stelian Popescu újra feltámasztja az antirevizionista ligát

Bukarest, november 29.

Stelian Popescu, az Universul kiadója és főszerkesztője, elérkezettnek látja az időt, hogy újra felélessze a revízió-ellenes mozgalmat s évégből felhívást közöl lapjában, bejelentve az „Antirevizionista Liga” megalakítását. Erre azért van hatalmas szükség, — mondja —, mert a féktelen magyar revíziós propaganda egyes nemzetközi körökben is egyre több sikert ér el. Ilyen körülmények között a román nép nem maradhat tétlenül.

Felhívása végén Stelian Popescu a következőket mondja:

„A békés érzelmek sohasem fogják elnyomni szívünkben a nemzeti érzést. Ennek az érzésnek a nevében pedig a revízió-ellenes propaganda az antirevizionista liga tevékenységével kell párosulni.”

Az Universul most naponta toboroz az antirevizionista mozgalom minél gyorsabb és hathatósabb megszervezése érdekében.

Hitleri módszer Szerbiában

Belgrád, november 29.

A Bácskából minden évben átlag 500 magyar családot utasítanak ki a szerbek. Most Szőreg vidékéről és a Bácska északi részéről 102 magyar családot utasítottak ki azzal, hogy 14 napon belül kötelesek elhagyni az ország területét. Az érdekeltek valamennyien 2—3 holdas, családok kisgazdák és így mintegy négyszáz embert sujt a kiutasítási végzés.

Újabb fegyver-csempészési história

Bécs, november 29.

Megirta már a B. L., hogy Ausztria területén nemrég ismét nagyszabású fegyvercsempészésnek jöttek a nyomára. A vizsgálat során több ládát és hordót koboztak el, amelyekben gépfegyveresövek és töltények voltak. Tegnap már kétségkívül megállapították, hogy a csempészést csehek követték el.

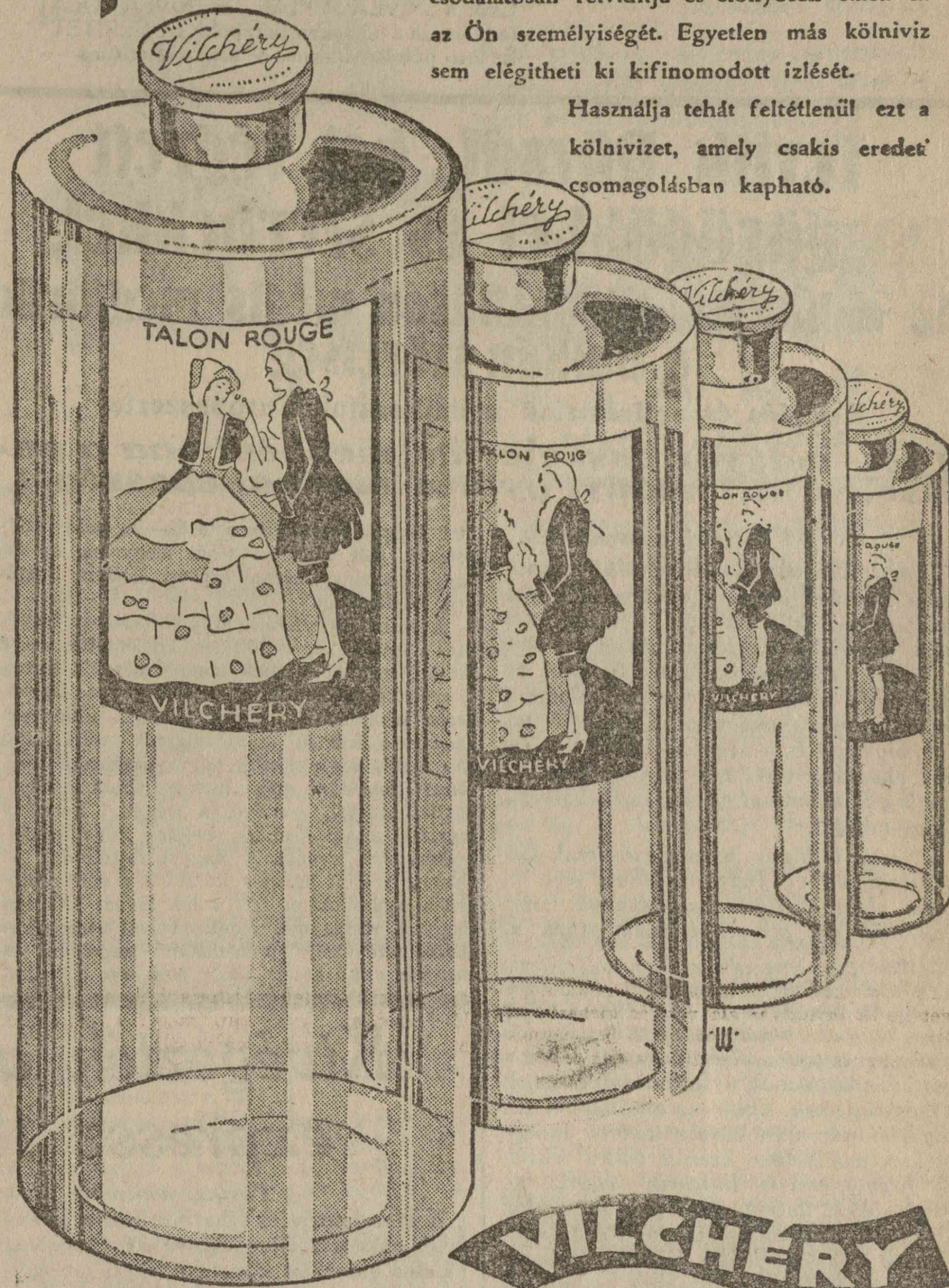
Újabb jelentéseink szerint az ügyvel kapcsolatosan 5 embert helyeztek letartóztatásba. Ezek beismerték, hogy a fegyveralkatrészeket és a töltényeket dunai hajókon csempézték Pozsonyból Bécsbe, hamis címekre és hamis feladóvévényekkel.

Feltűnő, hogy a cseh lapok a fegyvercsempészéssel egyáltalán nem foglalkoznak. Bécsben olyan hírek keringnek, hogy a csehek szeretnék az egész ügyet diszkréten elintézni, nehogy a hirtelenbéli esethez hasonló diplomáciai bonyodalom keletkezzék belőle.

4 nagyságban...

mutatjuk be a Talon Rouge kölnvizet. Mind-
egyik üveg ugyanazt a fenséges illatot árasztja,
csodálatosan felvidítja és előnyösen emeli ki
az Ön személyiségét. Egyetlen más kölnivíz
sem elégítheti ki kifinomodott ízlését.

Használja tehát feltétlenül ezt a
kölnvizet, amely csakis eredeti
csomagolásban kapható.

ÚJ KÜLÖNLEGESSÉGEINK:

Satynella
Secret des Fleurs
Nid d'Amour
Charme de Femme
Nuit Etoilée

TALON ROUGE
A KIFINOMODOTT IZLÉS APOTHÉZIS

Lord Rothermere angol – francia – német szövetséget ajánl

London, november 29.

Lord Rothermere ma nyilatkozott és elmondotta, hogy híve egy angol–francia–német szövetségnek. Rámutatott arra, hogy Hitler is kijelentette legutóbb, hogy országa nem zárkózik el egy szövetségi szerződés aláírása elől és már csak ezért is, az általános európai békéért is, helyesnek tartaná, ha egy ilyen szövetséget kötnének.

A lord nyilatkozatában elmondotta még, hogy ugyanezen alkalommal engedelmet kellene adni a túlszúfolt Németországnak arra is, hogy Nyugat-Oroszország ritkán lakott területein terjeszkedjék. Ez a terjeszkedési lehetőség nem lenne káros és nagyon megnyugtató Lengyelországot is.

Nyilatkozata végén Rothermere a nemzetiszocialista forradalmat dicsérte, amely, szerinte, sokkal kevesebb véráldozattal járt, mint például az angol törekvés, hogy Palesztina területén az őslakó arabok közé idegen fajtaikat, zsidókat telepítsen be.

Véget ért a meg sem kezdett angol – francia vámháboru

London, november 29.

Az angol–francia vámháboru, amelynek december hetedikén kellett volna ki-
törni és amelynek ultimátumát, ha nem is hivatalosan, de Anglia Párisnak már tudomására is juttatta, ma békésen véget ért. A londoni francia nagykövet tárgyalta az angol kormánnyal ebben az ügyben és Boncour külügyminiszter megbízásából közölte, hogy az angol import-árak ellen életbeléptetett speciális vámokat visszavonja.

Wimpassing hócipők

elfűrt eredeti gyári árak mellett

Linoleum Steckl cégénél

Brassó, Kapu-u. 34. Telefon 5-45

Hitelközpont tagja.

Fiókok: Bukarest, Arad.

Eredeti vagy utánzat?

Egyes cégek megkísérelték a „NIVEA” készítmények utánzását, hasonló elnevezés alatt és az ismert kék csomagolás felhasználásával. Kérje mindenütt csak az eredeti

NIVEA-CREMET

és utasítson vissza minden utánzatot.
Csak a „NIVEA”-CREME és „NIVEA”-OLAJ tartalmazza a bőrökön, bőrápoló „EUCERITET”. Ez teszi pótolhatatlanná, — utánzóhatatlanná.

Tevfik Rüzsi bej végzett a görögökkel és szerbekkel, de a bulgár ellentálláson mégis megtörik a Balkán-szövetség

Revíziós és antireviziós nyilatkozatok Európaszerte

A 161-magyar összehíratás megbénította a pozsonyi tartományi gyűlés munkaképességét

Belgrád, november 29.

Tevfik Rüzsi bej török külügyminiszter a Balkánt járja. Jelenleg még Belgrádban tartózkodik, ahol a török-jugoszláv szerződés részleteit beszélte meg. A török külügyminiszternek balkáni utjáról azt mondták, hogy ezalkalommal akarják összekovácsolni a Balkán-államok blokkját és a négyhatalmi mintájára meg akarták teremteni a négy balkáni (esetleg Romániával együtt az öt balkáni) állam unióját.

A török külügyminiszter még csak Görögországban és Jugoszláviában járt, de máris olyan hangok hallatszanak, amelyek nem sok sikert jósolnak ennek az útnak.

Ugyanakkor, amikor a török külügyminiszter az egyesülést és egyesítést propagálja, Bulgária hatalmas ellentünteléseket rendez. November 27-én a neuillyi békeszerződés kötésének évfordulóját gyászolta meg Bulgária. Ebből az alkalomból 120 bulgáriai város és község tartott ünnepeket, amelyeken kivétel nélkül elítélték Jugoszlávia és Bulgária egyesítésének felvetett tervét, ami más szavakkal azt jelenti, hogy Bulgária elveti a Balkán-államok egyesítésének és szövetségének gondolatát is. Ezek a hatalmas méretű tiltakozó gyűlések ezzel szemben azt követelték, hogy a Romániához tartozó Dobrudzsát, a Görögországnak ítélt Tráciát és az elszakított Nyugat-Bulgáriát csatolják ismét az anyaországhoz és ezenfelül független és önálló Macedóniát is követelnek.

A szónokok hevesen támadták a külföldi kormányokat, amelyek a bolgár kormányt el akarták téríteni attól, hogy az továbbra is és változatlanul revizionista politikát folytasson.

MIT MONDOTT
RÜZSDI BELGRÁDBAN?

Ezek a heves hangú tiltakozó gyűlések is bizonyítják, hogy az öt balkáni állam összekapcsolásáról szó sem lehet.

Ugyancsak tegnap a török külügyminisz-

ter Belgrádban aláírta a török-jugoszláv szerződést. Két láncszem tehát megvonta, de hiányzik a másik három kapocs: Albánia, Bulgária és Románia.

A szerződés aláírása után Rüzsi bej fogadta a sajtó képviselőit és kijelentette, hogy eddigi balkáni utjának eredményével a legteljesebb mértékben meg van elégedve. Ugyanakkor alkalommal fogadta a török külügyminiszter a külföldi sajtó belgrádi szerkesztőit is. Arról, hogy elöttük mit nyilatkozott, részletes jelentésünk még nincs, de abból az ellen-nyilatkozatból, amelyet a magyar kormány távirati irodái kiadnak, érdekes következtetéseket lehet levonni. A magyar sajtóirodák jelentése szerint ugyanis Rüzsi bej antirevizionista nyilatkozatot tett volna és azt állította, hogy a status quo fenntartásával szeretné a Balkán-szövetség problémáját megoldani. A magyar sajtó azt is közli, hogy ezt a nyilat-

kozatot a belgrádi Pravda bocsátotta közre és megállapítja, hogy a nyilatkozatnak ilyen beállítása hamisítvány.

Kihangsúlyozták még a magyar távirati irodák, hogy a török külügyminiszter hivatalosan is cáfolja a Pravda beállítását és azt mondja, hogy a török külügyminiszter ebben a nyilatkozatában csak általánosságban beszélt, konkrét követelményeket fel nem állított és antirevizionista álláspontot nem fejtetett. A török nyilatkozat, — mondja a hivatalos jelentés, — területi kérdéseket egyáltalában nem érintett.

MASSARYK ÉS AZ ANGOL KÖZVÉLEMÉNY

Egyébként tegnap Bécsben és Londonban is szőnyegen forgott a revízió kérdése. Bécsben Gömbös Gyula magyar miniszterelnök, aki ott egy néhány órát tartózkodott, a Newyork Times bécsi szerkesztőjét fogadta, aki előtt hosszabb revíziós nyilatkozatot tett, míg Londonban gróf Bethlen István tartott előadást, amely szintén a revízió kérdésével foglalkozott.

Bethlen előadásának érdekes epizódja is volt. Az előadás után szólásra emelkedett Slička Ferenc, a Genfben megalakult tót néppárt vezére, aki kifejtette, hogy a tótok tiltakoznak az ellen, hogy őket cseheknek tekintés és azt követelik, hogy mindazokat a jogokat megkapják, amelyeket részükre és minden nemzetiség részére a békeszerződések biztosítanak.

Elmondotta még a genfi tót néppárt vezére, hogy Massaryk a háború alatt és a békekötés napjaiban „becsapta” az angol közvéleményt és csak így történhetett meg, hogy a világ politikusai a tót kérdést nem értették meg.

Egyébként a tótok ellenállása egyre élesebb lesz. Pozsonyban ma a tartományi gyűlés a felvidéki költségvetést tárgyalta, de a tót és magyar tanácsstagok a költségvetés megszavazását lehetetlenné tették. A szavazás előtt a tót tanácsstagok felálltak és közölték, hogy csak abban az esetben szavazzák meg a költségvetést, ha előbb biztosítékot kapnak arra, hogy a tót lapok ismét megjelenhetnek. A csehek ezt a biztosítékot megadni nem voltak hajlandók, mire a tótok a gyűlésteremből kivonultak.

A teremből kivonuló tótokat a magyarok is követték és így a tartománygyűlés határozatképtelen lett, úgy, hogy a költségvetést megszavazni nem lehetett.

Kivégezték a mandzsuri expressz 18 támadóját

Peking, november 29.

A Mandzsuria és Charbin között közlekedő expressz ellen elkövetett, rengeteg halálos áldozatot követelő vasuti merénylet ügyében nyomozó hatóságok, kézre kerítettek tizennyolc banditát, a vonatot megostromló banda tagjai közül.

Az elfogott gonosztevéket kedden reg-

gel rögtönítélő bíróság elé utalták, amely mind a tizennyolc kötéltáti halálra ítélte. Kedden délelőtt végre is hajtották a halálos ítéleteket.

A vasuti tragédia halálos áldozatainak pontos számáról még mindig nincs jelentés.

Chautemps pénzügyi javaslatát már a neo-szocialisták és a középpártok is támogatják

A közvélemény és a sajtó azt vallja, hogy a kormányválságok sorozata csak rontja az általános helyzetet

Páris, november 29.

Párisban lehiggadt a hangulat. Franciaországnak ismét kormánya van és valahogyan úgy áll a dolog, hogy már az ellenzék is nagyon szeretné, ha a többség nélküli Chautemps-kormány azért nem bukna meg. A francia polgár nem szeret a politikai izgalmakat. Minden politikai izgalom feszültséget idéz elő és — és nem jó a tüzzel játszani. A belpolitikai élvek vitatása és szembehelyezése nagyon szép és okos elmecsiszoló művellet, de nem praktikus, mert a zöld asztaltól a tömegek nagyon könnyen átugranak a — zöld mezőre.

Itt a magyarázata annak, hogy a pártok hirtelen békülni szeretnének. Jobb ma egy Chautemps — mondjuk — mint holnap egy baloldali Blum, vagy egy Herriot.

A kormány csak a jövő héten mutatkozik be. Ha két nap alatt ennyit csendesült és enyhült a hangulat, vajjon egy hét múlva milyen szervilis odaadással szavaznak majd a honatyák. A kormány közben nagyon ügyes taktikai fogáshoz nyúlt. Ugy határozott, hogy bemutatkozásával egyidejűleg benyújtja új pénzügyi javaslatát. A parlamentnek az első bizalmi szavazás-

ta alkalmával tehát voltaképpen a pénzügyi kérdésben is szavaznia kell. Nem lehet az, hogy bizalmat szavazzon egy olyan kormánynak, amely azért jött és úgy jött, hogy az új pénzügyi javaslatot hozta és ugyanakkor — öt perc múlva — leszavazza a pénzügyi javaslatot.

Ha bizalmat szavaz tehát a parlament, akkor ezzel a szavazatával erkölcsileg elfogadta már a pénzügyi javaslatot is. És erre Chautemps bemutatkozásakor van is reménység. Mint mondtuk, úgy a közvélemény, mint a sajtó nyugalmat kíván és azt hangoztatja, hogy az allandó kormányválságoknak semmi értelme sincs, ezek a kormányválságok csak rontják az általános helyzetet, amely enélkül is elég rossz ma már.

A neo-szocialisták ma frakcióülést tartottak, amelyen kimondták, hogy ugyanezen okokból — és különösen azért, hogy a baloldali szocialisták hatalmi esélyét csökkentsék —

támogatni fogják a Chautemps-kormányt. A mérsékelt pártok is azon a véleményen vannak, hogy amennyiben a kormány új pénzügyi programja nem hoz új adókat és új monopóliumokat, ők is támogatják.

Már a csehországi német munkásszövetségekre került a sor

Prága, november 29.

A cseh kormány a párttörvényre való hivatkozással, amely engedelmet és jogot ad a kormánynak arra, hogy mindazokat a pártokat, amelyek államellenes tevékenységet fejtenek ki, feloszlassa, most a német munkásszervezetet, a német vasutas szervezetet és még egy munkás egyesületet oszlatott fel.

Mindhárom egyesületnek Aussigban volt a székhelye.

Ez a három egyesület a szudéta-németek szövetségébe tartozott és mintegy százezer tagot számlált.

— **Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek** a természetes „Ferenc József” keserűviz megbeszülhetetlen szolgálatot tesz azért, hogy a bétartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a **Ferenc József** viz számos főlelő hűdésben tekvő betegnél meggyógyította a kelő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott.

Furcsa huzavona a nagyvárad polgármesterség körül

Nagyvárad, november 29.

A nagyvárad polgármesterség körül páratlanul érdekes bonyodalmak keletkeztek, amelyek az egész városban szóbeszéd tárgyat képezik. Az történt ugyanis, hogy az elmozdított Egy Gergely dr. nemzeti-parasztpárti polgármester helyébe a kormány egyelőre Pelle János dr.-t delegálta, aki az eddigi tanácsban tag volt és szintén a nemzeti-parasztpárti tagja. Más erdélyi városokban is megessett, hogy a liberális kormány volt tanácsstagokat és nemzeti-parasztpártiakat nevezett ki ismét a városi vezető állásokba. A dolog szinte érthetetlennek látszik, hiszen azt várná az ember, hogy a hosszú ellenzékieskedés alatt kiéhezett liberálisok saját bizalmi pártembereiket dugják be a zsíros pozíciókba. A rejtélynek legfeljebb az lehet a megoldása, hogy a kormány terhelő adatokat és bizonyítékokat akar kapni a megtartott városi emberektől a régi polgármesterek és tanácsok ellen. A városi tanácsokat ugyanis ugyancsak mindenütt azzal az indoklással függesztették fel, hogy vizsgálatot indítanak ellenük, mert szabálytalanságok gyanúja merült fel.

Kérdés természetesen, hogy a nemzeti-parasztpárti városvezérek kaphatók-e erre a szerepre — különösen, mikor számíthatnak rá, hogy bizonyos idő múlva, mikor már nem veszik hasznukat, mégis menesztik őket. Nagyváradon is aligha sikerül a liberálisok magas diplomáciai érzékre valló manővere. A nemzeti-parasztpárt helyi tagozata ugyanis tegnap esti ülésén megtiltotta Pelének, hogy a polgármesterséget elfogadja. Pelle dr. erre vissza is utasította a meglepő megtisztelést, de megfellebbezte a párttagozat döntését a párt központjához. Ha az belemegy, mégis elfogadja a polgármesterséget.

Különben Egy Gergely dr. nagy lelki-nyugalommal jelentette ki munkatársainak, hogy ő már felvette a városi tanács novemberi tisztségét, mert hiszen nem tudhatja az ember, hogy a liberálisok kifizetik-e neki.

RADIOAKTIV FOGKRÉM

fehéríti a fogakat és erősíti a foghúst

A TUDOMÁNY CSODÁJA

Bioglobin

Mindazoknak, kik magukat gyengének és kimerülteknek érzik a

BIOGLOBIN

új életet ad

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, étvágygerjesztő és élénkítő szer.

Kapható a gyógyszerüzletekben, vagy a készítőnél:

FABRIIUS GUIDO

„MEDVE” gyógyszerüzlet

Nagyszeben — Sibiu

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedőnél, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísérni a CÍMKÉJÜKÖN FELTÜNTETETT LEJÁRÁST, ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Költői lélek naplója Jasiban

- November 5.
Verőfény... tar galy... hervad már Jasi...
(Csak kissé sok a fájvédő pasi!)
- November 8.
Rőt avar... alkony... duhaj kis szelek...
(A vasgárdisták huncut gyerekei!)
- November 10.
Vöröslő lombok hullnak szerteszét...
(Ma bevették néhány rendőr fejét!)
- November 13.
A fecské, vadlud, messzi délre szállt...
(Egy bősé diák ma jól kupán trafált!)
- November 15.
Őz van... elmulás... könnyes lesz a szem...
(Csak ne dagadna folyton a fejem!)
- November 18.
A felhők mögül kőd szítál vakon...
(Egy nagy daganat már a kobakom!)
- November 20.
Sosem volt itt poézisben hiány...
(Óh, mily boldogság, végre kiinkán!)
- November 24.
Esik... zuhog... nincsen már kikelet...
(Ma felveszem a végső kenetet!)
- November 27.
Agyó, versikék, bús őszi dalok...
(Pardon, de most egy kicsit meghalok!)

Nemes Ferenc

— **MILYEN IDŐ LESZ?** A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint keleten enyhe, nyugaton hidegebb idő várható, sok helyen lecsapódással, nyugaton esetleg hóval.

— **ÖSSZEHIVTAK CSIKVÁRMEGYE TANÁCSÁT.** Csikszerezéről jelentik: Dr. Otetea Valér főispán november 30-án délelőtt 9 órára összehívta Csikvármegye választott tanácsát. Ez alkalommal közgazdasági problémák kerülnek megvitatásra s egyben igen érdekes interpellációk fognak elhangzani. A megyei tanács ülése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Tip az éteren át.** Berlinben, Kölnben, Lipcsében és Hamburgban a rendőrség egy pontos összejáratással dolgozó bandát nyomozott ki, amelynek tagjai egy titkos rövidhullámú leadó segítségével a külföldi versenyek győztesének nevét valamivel hamarabb kapták meg, mint a hogy azokat a hivatalos tudósításokban közzétették és ennek alapján egy darabig sikeres fogadásokat kötöttek. A könyveket a fogadások folytán igen nagy károkat érték.

A nagy háborúból későn hazatérő ember megrázó története

— **Hatvan napig csolnakázott a Dunán.** Bukarestből jelenik: Vállalkozó szellemű nő érkezett ma Galacba Elisabeth Göhner osztrák leány személyében, aki 60 napot utazott kauszucsónakon a Dunán. Bécsből Válcovig tartott ez az út, a mit Göhner kisasszony Galacból tovább folytatta. A kauszucsónaknak különben „Memento mori” a neve, ami azt mutatja, hogy a vakmerő nő tisztában van az életveszélyes eshetőségekkel.

— **A világ legdrágább ebédje.** Lemberghen egy könyvkereskedő, amint egy vendéglőben ebédjét befejezte, fizetni akart, ijedten vette észre, hogy nincs pénz nála. Csak egy sorsjegye volt, amelyet a vendéglős, hosszas tárgyalás után, fizetés gyanánt mégis elfogadott. Nagy volt aztán a könyvkereskedő meglepetése, amikor a sorsjegyre a húszmillió 100.000 zlotys nyereség esett. Pert indított a vendéglős ellen, de elvesztette, mert az elsőbírósa kimondta, hogyha a sorsjegyet nem húzzák ki, a vendéglős károsodott volna.

— **GYANUS TÜZESETEK.** Csikszerezéről jelentik: Az utóbbi időben egymást érik a tüzesetek Csikmegyében. Hol gondatlanság, hol ismeretlen sötét alakok kezén nyomán lángolnak az épületek és a felhalmozott téli takarmány. Legutóbb Csiksekefalván égett le két csűr. Özv. Miklós Jánosné 120 ezer lejre biztosított csüre kigyulladt s mire mentésére siethetek volna, porig égett. Ugyanazon éjjel Pál Ignác gazda csüre is felángolt s azt sem tudták megmenteni. Ez az épület is 60 ezer lejre volt biztosítva. A tüzesetekkel kapcsolatos csendőrségi jelentés leszzegezi, hogy mindkét esetben nyomozást vezettek be a gyanus esetek tisztázása céljából.

— **Irodalmi törvényszék Szatmáron.** A szatmári Kereskedő Alkalmazottak Egyesületének rendezésében, nyolcszáz néző jelenlétében irodalmi törvényszéket tartottak Baradlai László: A változott viszonyok miatt... című regénye fölött. A regény, amelynek most jelent meg a második kiadása, a harmincévesek sorával foglalkozik és az irodalmi törvényszéken izgalmas és nívós irodalmi és világszemléleti vitákat provokált. A vádat dr. Friedmann Imre képviselte, míg a könyvet dr. Záchia Gh. Felicián védte meg. A közönség sorából számosan szölk a vitához, míg végzetül Baradlai László, a regény szerzője, mondott beszédet. A vitának nagy sikere volt.

ABLAK

Már régesrég megfellekedeztek róla. Senki sem tudta, vajjon meghalt-e, vagy él. Most derült ki, hogy Potiorek él és a napokban ünnepelte csendes visszavonulásában 80. születésnapját. Potioreknek valamikor legendás neve volt. Az ő vezetésével állt egyik osztrák-magyar hadtest adta le a világháború első lövését Sabác alatt. Akkor mindenki arra számított, hogy a monarchia napok alatt elsöpri Szerbiát. De nem így történt. A szerbek csufosan kiverék Potiorek Szerbia feléje nyomuló seregeit. És Potiorek tábornagyot nyugdíjba küldték. Potiorek volt tehát a háború első nyugdíjazottja. (Csak utána jött Auffenberg tábornok.) Azóta nem hallatott magáról semmit. Nem nyilatkozott, nem írt emlékiratokat. Visszavonultan élt és a régi, szép időkön rágódott. Amikor győzhetett volna. Ha... A 80 éves Potiorek így fanyar, kellemetlen emlék csupán, visszajáró kísértet, elsőként történelem, akiről mindenki megfellekedett. De él. Nemcsak fizikailag. Most úgy néz ki a momentán helyzet, hogy Potiorek nem is hal meg. A mai szellem azt kívánja, hogy Potiorek örökké éljenek. Potiorek, igenis, győzött.

EGY JÓTÉKONY JAPAN

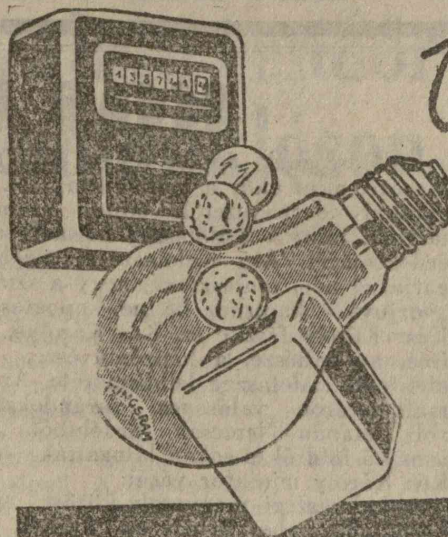
Mitsui báró, a bilághirű japán parti- és kereskedelmi ház szénior-főnöke, a világ egyik leggazdagabb embere, a cég 399 éves fennállása alkalmából, közhasznú japán intézmények részére, 30 millió yenes (120 millió lej) alapítványt létesített. A Mitsui-cég óriási családi tröszt, amelynek vagyonát — minden válság ellenére — ma is 20 milliárd yenre becsülik.

Werner Krauss

monumentális filmalkotása a döbbenetes valóságról

— **A gépkorszak csodája.** Egy amerikai gyáros értékes villamosórát vásárolt feleségének. Az órának csak egy baja volt: mindennap félórát késett. Visszaadták az órának, aki sokáig kutattatja a hibát, amelyet végre meg is talált. A családnak volt egy néger szolgája, aki az óraműből kapcsolta ki a villamosáramot a porszívógépéhez, amellyel félórát később szokott dolgozni.

— **Kozmetikai tanfolyam** nyílik december 1-én. Jelentkezni lehet mindennap dr. Horskóvíts Erzsébet kozmetikai rendelőjében, délelőtt 10—12-ig. Kórház-utca 2. (Str. Brătianu) földszint

Vigyázzon!

Az izzólámpa vásárlásánál pár bani lát. szolagos előny sok Lei veszteséget okoz.

Olcsó fényt vásároljon, ne „olcsó” lámpát!

Csak tökéletes, évtizedek tapasztalatai alapján készült márkáru teszi lehetővé, hogy kisebb áramköltséggel több fényt kapjon

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPA
használatban olcsó és gazdaságos

A nemzet napszámosai

Valaha 34 református felekezeti iskola volt Kalotaszegen. Ma ez a szám 12-re zsugorodott össze. A tizenkét iskola összesen tizenhárom tanteremmel működik. Az impérium után egymás után csukták be a magyar iskolák kapuit. Ha 20 centiméterrel alacsonyabban volt a mestergerenda, az iskolát halálra ítélték. De halálra ítélték a legmodernebb iskolákat is Bánffyhyunadon.

Bánffyhyunadnak 300—350 tanköteles gyermeket befogadó református elemi iskolája, polgári fiu- és leányiskolája és aligmánziuma volt.

Ma egyetlenegy úgynevezett magyar felekezeti iskolája nincs Hunyadnak. De van egy végeláthatatlan pere az iskolák ingatlanaiért, amelyek, mai számmal, tízmillió lej értékét képviselnek. A bánffyhyunadi egyházközség még 1920-ban perelte ingatlanaiért az államot. Tizenháromévi pereskedés alatt egy tapodtat sem haladt előbbre ügyével.

A bánffyhyunadi iskolának még megvan a magyar szekelője. A többi kalotaszegi községben azonban a magyar szekelőket vagy teljesen eltörölték, vagy pedig csak heti egy-két órában adják elő a magyar nyelvet.

A magyar gyermek nem tud Kalotaszegen magyarul írni, hacsak a nyomorban vergődő pap a vasárnapi iskolában meg nem tanítja. A tizenkét református iskolában a tanító-ság hősi emlékeztető erőfeszítéssel küzd a magyar kultúráért. A magyar pap helyzetét már ismertettük. Tekintsünk hát be a magyar tanítók fazekába is. Abba a fazekba, amelybe vasárnap is aligha fő hus. Ilyen luxusra nem telhet. A tanító összjövedelme kétezer lejnél éri el a maximumot. De vannak, akik havi 1500 lejért hintik el a kultura magvait. Találkozom az egyik kalotaszegi tanítóval Bánffyhyunad utcáján. Az volt a szerencséje, hogy nyakig sáros volt. Gyalog kutyagolt be ügyesbajos dolgát elintézni s a sártól alig lehetett észrevenni a csizmáját ellepő foltokat.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek!** a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet.

— **Az a felismert egyén, aki az Astra-mozi szombat esti utolsó előadásán egy ernyőt tévedésből elvitt, kiadóhivatalunkba azonnal küldje be.**

— **Betörések Nagyváradon.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: Tegnap délután betörők jártak Freifeld József gyógyszerész Rákóczi-ut 17 szám alatti lakásán, a honnan huszezer lejt és sok ékszer vittek el. A betörők egy óra hosszat nyugodtan „dolgoztak” a lakásban, mert a család távol volt. A vizsgálat kiderítette azt is, hogy ugyanazok a betörők először két házzal arrébb, a Rákóczi-ut 15 szám alatti próbálkoztak Diósi Sándor fakereskedőnél, ahol azonban nem tudtak behatolni. Majd az is kiderült, hogy ugyanaznap Salamon Márton Kossuth Lajos-utcai szeszgyári igazgatónál is be akartak törni ugyancsak sikertelenül. Végül Freifeldéknél eredménnyel működtek.

A NÉVTELEN EMBER

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik felejtethetnek jó feleségem, illetve édesanyámat, Thul Richárdné temetésén részvétüket bármikép is kifejezték, ezúton mond hálás köszönetet a gyászoló család.

Az utóbbi évek legnagyobb

UFA-slagere jön a

LUX MOZGÓ-ba!

LÁSSUK KALOTASZEGET!

SZERKESZTETTE:
KÖMÜVES NAGY LAJOS

KALOTASZEG

Az erdélyi közudatban úgy él Kalotaszeg neve, mint a festők, írók és iparművészek alkotó invencióinak dus tárháza. Kalotaszegnek romantikus eszengése van. Nevének pusztán említésére kész klisszézott fogalmak rajzanak fel az erdélyi gondolatban. Harsogó színekben tobzódó varratosok, keleti motívumokra emlékeztető kopjafák és fagaragások, a kalotaszegi lakóház egyéni stílusa, a zöld-zománcozott népviselet, a híres győri kanesó azok a fogalmak, amelyek a laikus képzeletét romantikus légkörbe röpitetik.

A művelt laikus pontosan tudja azt, hogy Kőrösi Kriesch Aladár éveken át rajongó vándora volt az olasz halmokra emlékeztető kalotaszegi völgyeknek, tudja azt, hogy a sztánal dombok smaragdos fényében tündöklő völgymedencéjében fészkel a középkori váromantikára emlékeztető Kós Károly „Varjuvára”. Mesék és mondák kaecsalábon forgó kastélyaira emlékeztetnek a kalotaszegi templomok karcsu fatornyai és kazettás boltozatai. A legmozgalmasabb filmtelvétele alkalmas pünkösdi felvonulásokat, lakodalmas meneteket élvez fenéig itt a kiránduló turista. De mit nem tud erről az erdélyi talajba ágyazott föld lakóiról a nyájás olvasó.

Nem tudja azt, hogy a színes varratosok, lengő vőfélypálák romantikus külszine mögött egy nép sötét és gondterhes küzdelmei rajzolódnak fel a háttérben. Nem tudja azt, hogy itt kevés a föld. A havasaltján vagyunk. A kevés föld nem tudja megteremni a mindennapi kenyeret. Nem tudja azt, hogy a varratosokat hajnalöltö-estvilágig, vagy, ahogy ők mondják: látástól-vakulásig varrja gyermek, asszony és férfi. Nem tudja, hogy a keleti hercegnő színgárdiára emlékeztető kalotaszegi népviselet nem azért vesz ki a nép kultuszából, mert kihalt iránta az érzelme, hanem azért, mert józan ösztönösségével kénytelen felcserélni az olcsó gyári szöttekkel.

Lebbentsük fel végre a függőnyt a valóság-ról. A csillogó látszatok regényessége maradjon meg továbbra is a festők és írók témájának.

A némák táborá

Intellektuel-nyomor van Kalotaszegen. A nyomorúságban a Kalotaszeg papsága, a református lelkészség emelheti legmagasabbra rongyos zászlóját. Pedig ez a papság a fogalom evangéliumj értelmében teljesítette itt mindig feladatát. Ma ez a papság a magyar szónak s a magyar gyermeknevelésnek utolsó váromlákéja ezen a tájon. Ő neki kell megtartania apostoli türelemmel és ki nem alvó lelkesedéssel a „vasárnapi iskolát”. Neki kell pótolnia azt a zsendülő gyermekagyakban, amit az állami iskola elmulaszt. A magyar szó, a magyar írás, a magyar műveltség alapelemeinek terjesztését.

Szabó Dezső vágta oda szilaj őszinteséggel egy cikkében Tisza Istvánnak. „Nem kívánhatjuk a magyar tanítóságtól, hogy korgó gyomorral énekelje a Himnusz”.

Ezt az idézetet juttatja eszünkbe a kalotaszegi lelkész siralmas helyzete. Ezt a helyzetet jellemző drámai dialógusnak voltam tanúja.

Az egyik kalotaszegi falunak kurátora kopogtatott be a hunyadi espereshez:

— Hogyan él a papjuk? — fordult kurtató, éles tekintetével az esperes a kurátorhoz.

A kurátor arca elkomorodott, pillanatokig tusakodott a feleleten, majd így válaszolt:

— Kenyéren és vízen.

Mellembé állt a lélegzet. Az esperes így folytatta:

— Miért nem segítik maguk?

— Segítenék, de mi is éppoly nyomorultak vagyunk. Amit lehet, mi megteszszük.

— Ugy állott ott a papi hivatalban a kalotaszegi magyar, mint Tiborc, a Bánkban-ban.

— Hát tulajdonképpen mi a kalotaszegi református pap összjövődelmé? — ezt a kérdést intéztem Bokor Márton espereshez.

— Mindennel együtt az összjövődelem 2000–2500 lejt tesz ki. Minden lelkész meg van áldva gyermekbőséggel. Van olyan is, akinek hat gyermeke van. Az életnivója sok helyen alacsonyabb, mint a földmivelő hűveiv. Érethető, hiszen a gyermekre áldoz mindent. Ő maga és felesége teljesen le van rongyolódva.

— Hogyan tudja akkor kulturális szükségleteit kielégíteni?

— Nem tudja. A múlt hetekben tizenkét faluban voltam vizitációs körúton. Újságot összesen csak két helyen találtam.

Most pedig jön a válaszadás, a paphoz elmegy a lelkesítő körlevél, hogy kezdjék meg az urnákhoz toborzó szervező munkát.

KÓS KÁROLY

Kalotaszegnek éppen olyan élő érdekessége, mint akár a valkói templom. Az alkalmi idegenvezetők épügy számon tartják, mint a Kalotaszeg bármely más érdekességét. Aki Kalotaszegre meglátogatja, el nem mulasztaná, hogy a sztánai „varjuvár” kapuján be ne kopogtasson. Kós Károly fészke ez, Kós Károlyé, az íróé, az építészé, a képzőművészé, aki ezenfelül Kalotaszeg lelküismerete. Az elmúlt nyáron valóságos zárandokjárás volt Sztánán. Nemcsak Erdélyből, hanem külföldről is sokan látogatták meg Kós Károly miniatűr várát.

A kalotaszegi magyarok között nincs tiszteltebb ember és név az övénel. Az egyszerű nép így szólítja: építész ur. Így ismerik őt Kalotaszegen. Hogy milyen mély igazságot markolt fel az egyszerű, őmé műveltségű, de bölcsességében

mély gyökerű nép, azt csak azok tudják értékelni, akik Kós Károly építőművészetét és lázas építő szenvedélyét teljesen ismerik. Kós Károly épít, de nemcsak templomot, muzeumot, népházat, hanem az erdélyi lekek talajára emelt eszméket. Erdély építészé ő, aki születésének évfordulóját decemberben üli meg. Ebben az ünnepben Erdély egész kultúrközössége részt fog venni.

Kós Károlynak 25 évvel ezelőtt jelent meg első könyve: az „Atilla királyról szóló ének”. Kettős évfordulót jelent tehát a decemberi ünneplés.

Kalotaszeg népe is tud már a készülődő ünnepről. Lehet, hogy indiszkrét vagyok, de meg kell írnom, hogy a kalotaszegi magyarok erősen törik azszai koponyájukat, hogy mivel szerezhetnének ötmet az ő Építészüknek.

A POLITIKA

Bánffyhyunad piacán bontották ki 1921-ben a politikai aktivitás zászlóját. Akkor jelent meg a kiáltó szó Kós Károly, Paál Árpád és Zágoni István megfogalmazásában. Csak ezután mozdultak meg egész Erdélyben a dermedt tagok, csak ezután alakult meg a Magyar Nemzeti Párt és kapcsolódott be a magyarság a román politikai közéletbe. Azóta sok megmozdulás és sok választás zajlott le.

Bánffyhyunadon hangzott el a hivatalos magyar politika ellen először az élesebb kritikai szó. Akik fel merték emelni szavukat, renegátokká bélyegeztettek és kimondták rájuk a társadalmi bojkottot.

A Magyar Pártnak Kalotaszegen erős talaja és vára volt. A voksokat néma odaadással szállították. A bojkottot az ugynevezett renegátok ellen komolyan vették. A kalotaszegi magyar azonban figyelt. Józan értelme nem hagyott figyelmen kívül semmi tünetet.

A Magyar Párt itteni egyik legintranszigen-sebb vezérével beszéltem a közeli választások-ról. Letargia és csüggedés ült a tekintetében. Csalódás csengett a szavaiban.

— A magyarság, — mondotta, — most is oda fog járni az urnákhoz és tudni fogja kötelességét. Ki kell jelentenem azonban, hogy tele vagyunk kiábrándulással. Itt a választás már nem egészen magyarágy. Tisztázódik ennek a sorsot jelentő eseménynek személyi jelentősége. Parlamenti küzdelmeink alatt nem hangzott el képviselőink ajakáról egyetlenegy olyan felhőrdülés, jogaink követelésében bátor szó, amely, ha nem is börtönt, de legalább rendutasítást involvált volna. Ez jellemzi a helyzetet. Példát is tudok erre! Amikor a református lelkészek kongruájáról volt szó, a melyet pár éven belül negyvennyolc millióról tízenkettőre szállítottak le s az összes felekezeti papok kongruájánál százszázalékkal alacsonyabbak, Laár Ferenc teljesen egyedül maradt. Ezt mi tudjuk és számon tartjuk. Tudja Kalotaszeg intellektuelje és tudja okos és értelmes gazdanépe.

Egy év alatt ezerrel apadt a kalotaszegi magyarság lélekszáma

Negyvenkét községből áll Kalotaszeg. Ez a negyvenkét község természetesen nem színtiszta magyar falu. Ellenkezőleg. Vannak községek, ahol a románság többségben van. Vallaha ta'an másképpen állott az etnikai arány. De minket a Ma érdekel.

A kalotaszegi magyar a legértelmesebb fajták egyike egész Erdélyben. Ezermester. Tulajdonképpen ennek köszönheti, hogy a magyar sors szélvihara még szét nem söpörte őket. Nem szemforgató, nem ájtatoskodó, de keleties fatalizmussal és sziklaerősséggel ragaszkodik a Kalvin által rekonstruált evangéliumi magyarázathoz.

A kalotaszegi magyar családi összetartása másik titka fajfennmaradási ösztönösségének. Egy portán él itt a dédunoka, unoka, a gyermek, a szülő, nagyszülő és dédnagyszülő. A falu lakossága át van szöve az ősi rokonság erős hálózataival. A kalotaszegi nem szereti, imádja a gyermeket. Valamikor itt dus zaporaság jellemezte a családokat. Az egyke teljesen ismeretlen fogalom volt. Ma már, a föld folytonos összezsugorodása folytán egyes helyeken, mint például Kós és Nagypetriben és Zsobokon, de szórványosan a

többi kalotaszegi falvakban is kezd di-vatba jönni az egyke rendszer.

Vészes statisztika igazolja ezt. Bokor Márton, a bánffyhyunadiak nagytiszteletű esperese állította össze ezt a statisztikát 1931-ről. Ennek a statisztikának az eredménye úgy hat az emberre, mint egy megrázó kiáltás.

Ebben az egy esztendőben ezer lélekkel apadt a kalotaszegi református egyházmegejében a hűvek lélekszáma.

Riadtan és önkénytelenül veti fel az ember a kérdést: miért apadt? Hiszen kivándorlás nem volt, más vallásra nem tértek át, az állam beolvasztási politikája is csodát mond a kalotaszegi magyarok élethitén.

Ne kertetünk, hanem nézzünk szembe a valósággal. Nem lehet más feleletet keresni erre a riasztó népapadásra, mint hogy az egyke szöleme a föld, a kicsiny és nyomorult föld védelmében itt is kivújította gyermekfőitogató és pusztító karmait. Mi itt a teennivaló? Gyertek ide magyar politikusok és népboldogítók, törjétek a fejeteket rajta. Itt komoly népmentésről van szó és nem képviselői mandátumról.

ISTEN HOZOTT!...

Makka püspök az elmúlt nyáron püspöki vizitációs körútján Kalotaszeg falvait látogatta meg. Bánffyhyunadon az akkori polgármester, Pasca Zoltán dr. fényő- és tölgyfagalyakból konstruált diadalkapuvál várta a város piacának bejáratánál.

Ami a püspököt mélyen meglepte és meghalotta, nem a reményesség zöld ágai-ból összefont koszorus kapu volt, hanem az üdvözlő felirata, amelyet, mint hű barátai karok, ölelték át a havasokon letarolt örökzöld lombok.

Az üdvözlő felirat szövege magyar volt és így hangzott:

„ISTEN HOZOTT!”

A román polgármester kívánságára történt ez így.

De ezt a figyelmességét és gyengédséget tapasztalta Makka püspök kalotaszegi körútjának minden állomáshelyén.

Egy jellemző és kedves epizód:

Gyerővásárhelyen a küldöttségek fogadtatása után, — amelyen nem felejtett el tisztelegni a magyar püspöknek a gyerővásárhelyi román pap sem, — Makka püspök rendes szokását követve, betért vizitálni a papi kuria konyhájába. Üdvö-zőlni akarta a háziasszonyt és a vendéglátó ünnepi ebédhez odasereglett falubeli asszonynépséget, akik ilyen alkalmakkor a nagy sültés-főzésben segítenek.

A püspök kedélyes-nyájásan elbeszélgetett az asszonyokkal. Egyszer csak fel-tűnik neki, hogy a gyerővásárhelyi lelkész feleségén kívül még egy uri külse-jű asszony is sürög-forog a konyhában. A püspök bemutatkozik neki és uri tapin-tattal érdekli, hogy kihez van szeren-cséje.

— Én az itteni román papnak vagyok a felesége. Mi ezt itt már így szoktuk, Főtiszteletű ur. Ha a mi püspökünk látogatja meg a falut, akkor a tiszteletesasszony jön át énhozzám segíteni.

Lebontatott, amikor az utolsó magyar elköltözött...

A Kalotaszegnek egy hónap óta új intézménye van. Három lelkes fiatalember: Tökés és Cirják lelkészek és dr. Albrecht Dezső fiatal fiskális, Kós Károly-lyal, ezzel a csodálatos bensőségi és a reneszánsz művészeire emlékeztető író-képzőművésszel, szekérral és lóháton jártak be egész nyáron a kalotaszegi falvakat. Hegyen-völgyön át barangoltak, padlásokon és kamrákban kutattak, kotorásztak, hogy összeszedjék pusztá áldozatkészségből a kalotaszegi muzeumot.

Ugyiszólván a semmiből két szobára való muzeális anyagot hordtak össze. Erről, a muzeum felavatása alkalmával, már bőven beszámoltak a lapok. Én csak egy kiállított tárgyra akarok pillanatnyilag visszatérni.

Egy fatörzsön időmarta romtöredék van elhelyezve. Oszlop lehetett valamikor. Elmosódott faragásán a gótika hieroglifái. Alig lehet a stílust leolvasni róla. A rájaragasztott céduláskáról ezt olvastuk le:

„A deritei magyar templom utolsó rommaradványa. Épült 1300-ban, lebontatott 1876-ban, amikor az utolsó magyar is elköltözött a faluból.”

Kós Károlytól érdeklődtem, hogyan találták meg az érdekes és sokatmondó történelmi relikviát.

— Pasca Gheorghe trágádombján.

A román—magyar harmonia

Magyargyerőmonostoron 1800 román és 600 magyar él. A számarány csodálatosképpen ebben a faluban nem jelenik semmiféle nemzeti fölénnyt. Ebben a faluban a harmonia nemcsak mondvacsinált szó, hanem valóság. Közösen turják a földet, sőt még mulatságaikban is közösen vesznek részt.

Amikor magyar bál van, az első táncot ünnepi díszben a román ifjúság kezdi meg, azután átadja a mulatságot a magyaroknak. A román bálon pontosan megfordítva történik.

A falunak egyik teli jövedelme a karácsonyfa szállítása. Élelmes falu ez. Nem elégzik meg a karácsonyfa erdélyi elhelyezésével. Három-négy vagonnal szállítják ki Gyerőmonostorról Magyarországra a karácsonyfát. A múlt télen Budapestem kellemetlenségük volt. A román-magyar küldöttséggel kiszállított karácsonyfa-kupaktanács román tagjait előállították a pesti rendőrségen. Az a vád volt ellenük, hogy valami megjegyzést tettek a magyar hatóságokra, Mit tettek a magyargyerőmonostori magyarok? Ott hagyták karácsonyfáikat egy ember őrizetére s a többiek beamentek a román falubeliekkel a rendőrségre.

— Mi pedig innen addig el nem megyünk, amíg földijeinket ki nem szabaddítják. Ha fogságba kerülnek, tegyenek minket is oda. Mi fogadást tettünk, hogy egymást el nem hagyjuk. Ami pedig a vádat illeti, abból egy szó sem igaz.

Kellett-e elevenebb és hihetőbb tanuskodás? A román atyafiakat mind egy szálíg hazaengedték.

Azóta még mélyebb és testvériesültebb Magyargyerőmonostoron a testvéries barátság.

Falu vagy város?

Ez a kérdés izgatja évek óta, amióta Hunyadot, ezt a nagy falut a politika városá léptette elő.

Hunyad ezelőtt is megélt valahogy adóssága sem volt, éhező proletáriátusa sem volt, amikor még falusorban tengette életét.

Hunyadnak most primárja van. Városi tanácsa. De ezért a luxusért félmillióval több taxát vetettek ki rá. Ez a félmillió pedig fáj a hunyadi tatárnak.

A városi tanács huszonegy tagból áll. Ebből 15 kisebbségi. A tanács évek óta kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy megszabaduljon a város jellegétől, „fenn az ernyő, nincsen kas”-tól. Legutóbb, október havában tartott városi tanácsülésén kimondotta határozatát, hogy kívánja a város visszafalusiítását. A tanács határozatát hárman megfélebbzték. A felebbezésnek az volt a pikantériája, hogy a városi tanács első embere, dr. Nosza polgármester írta alá a felebbezést. A felebbezés felett a közigazgatási bizottság döntött s azt megsemmisítette. A hunyadi tatárak azonban kemény fejük. Elhatározták, hogy unisono kitépnek a tanácsból, hogy ezáltal új választást provokáljanak. Ennek a napokban kellett volna megtörténnie, de valószerűen tárgyalanná teszi ezt a lépésüket a liberális kormány, amely amúgy is fogja oszlatni a hunyadi tanácsot. A harc a visszafalusiításért előről kezdődik.

Horváth

Szabad-e arról beszélni:
Ki lesz a segédpüspök
Erdélyben?

Az Erdélyi Nyok nov. 23-iki számában Szüppösk címmel cikk jelent meg dr. Sulyok István tollából. Magából a cím fölöttébb követezik, hogy itt csak Majláth püspökről lehet szó, mint aki a közvélemény szerint csupa szív. A cikk színezésének vannak tulsái, ami könnyen érthető és meg is bocsátható, ha meggondoljuk, hogy Sulyok, képviselőjelöltként éppen most indul kortesutra a katolikus Csikmegyébe.

A cikknek azonban van egy része, ami már nem o' könnyen bocsátható meg. Ezen részben katedrai bölcsességgel állapítja meg Sulyok, hogy Majláth püspökök szellemi és testi erői ma is érintetlenek; nincs tehát semmi szüksége, hogy püspököt, koadjutort kérjen maga mellé a pápától, mert elég erős ahhoz, hogy minden kötelességének eleget tudjon tenni egymaga. Ezért — írja tovább Sulyok — csak az erdélyi egyházmegye békéjét zavarják azok, akik, mert lelkiismeretük nem egészen tiszta, folyton sürögölődnek, forgolódnak, hogy kitálalhasák a jövőendő püspök nevét, így vélvén maguknak érdemeket szerezhetni, mint bevált jók és felkínálkozók. Ezek a jövő meglepetéseitől várják elismertetését, mert jelenüknek munkája a egész állapotára erre nem sok reményt ad nekik. ... Előzzük magunktól azokat, akik ezeknek a mi lelki találkozásainknak csendes ünnepélyességét hangos tereferével, alantós böcsködésekkel próbálják zavarni.

Kétségtelen, hogy ezen kemény, bántó szavak az erdélyi katolikus papság egy részét aposztrofálják. De akkor felvetődik a kérdés: mi jogon? Kitél kapta Sulyok ur erre a bátor ostopatogtatásra a felhatalmazást?

Hát nem elég, hogy nincs, mert megszüntetődött, az a régi, egyházmegyei, független, központi sajtóorgánium, amelyben minden pap félelem nélkül szólhatott hozzá az erdélyi egyházmegye kül- és beléletét felölő összes kérdésekhez; hát már, a gondolat- és szólásszabadság korakában, odáig kellett jutnia ennek a papságnak, hogy hangosan még csak gondolkodnia sem szabad! Hát már ott tartunk, hogy Sulyok István fogja megszabni ezen intelligens erkölcsi testületnek, hogy miről szabad zárt baráti körben beszélnie, miről szabad zöld vagy fehér asztal mellett intim eszmecserét folytatnia?

Az igazat megvallva, nem ismerem azokat a bizonyos dologkerülő törtéket, felkínálkozók, akik már is sürögnek, forognak az új, felkelőben levő bethlehem csillag körül, hogy így stréberkedéssel biztosítsák maguknak a jövőt; nem tudom, vannak-e olyanok, akiket ilyen nemtelen, önző indok vezet; mert ha vannak, magam is elítélem őket. De azt tudom, hogy az erdélyi koadjutorság kérdése, ha már egyszer felvetődött, a legfontosabb egyházmegyei probléma, mely elsősorban a papságot érdekli, és amelynek egyházunk és népiünk javára történő szerencsés megoldását imádsággal, kéréssel, lelkiismeretes jótanáccsal elősegíteni — nemcsak joga, de kötelessége is minden papnak. A Gondviselés útját egyengeti, aki az illetékes köröknek a felerolt eszközökkel, még ha hivatalul is, de egyháza és népeiránti lángoló szeretetből, segítségére siet, hogy olyan pap kerüljön Majláth gróf oldala mellé a gyulafehérvári püspöki székre, aki teljesen méltó és rátermett s aki egyházáért és a gondjaira bízandó katolikus népért kész legyen a vértanúságra is.

Sulyok István tehát nem lett volna szabad ebbe, a papságot elsősorban érdeklő benső egyházmegyei ügybe ilyen bántó módon nyulnia bele; annál kevésbé, mert hiszen a gyulafehérvári koadjutorság kérdését nem a papság vetette fel először és hozta a nagy nyilvánosság elé, hanem a legilletékesebb faktor, — maga Majláth püspök ur. Több, mint hat éve foglalkozik már ezzel a problémával; foglalkozik nyíltan és nem titokban. Ezen hat év alatt sok jelöltje volt, kik közül sajnos, senkit sem sikerült az illetékes tényezőkkel elfogadtatnia. Jelöltjeinek neve ismeretes az egész papság előtt. Most az ideai státusgyűlés előtt is, nyíltan hangzottak Kolozsvárt egyháziak és világiak egy nevet, akit a püspök állítólag jelenlegi római útja alkalmával kér-

Azért még lehet valaki rendőrtiszt Gyergyószentmiklóson,

mert csalással és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt
vád alatt áll

Csikszere, november 29.

A csikszereai ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés és súlyos testisértés címén emelt vádat Blidariu Demeter gyergyószentmiklósi rendőrbiztos ellen. A nevezett rendőrhatalmasság néhány hónappal ezelőtt, két rendőrségi segítségével súlyosan összeverte ifj. Szász István szabadságos katonát, csupán azért, mert derékszíj nélkül merészkedett az utcára.

A súlyosan inzultált katona heteken keresztül nyomta az ágyát. Az ügyben bevezetett foglalkoztatási vizsgálat során Horváth csikszereai rendőrfőkapitány előterjesztése alapján, azonnali hatállyal felfüggesztették a minden emberi érzésből kivetkőzött rendőrtisztet. A felfüggesztés annál indokoltabb volt, mert bünyői eljárást is tettek folyamatba a csikszereai ügyészség ellen, sőt a marosvásárhelyi ítélőtáblánál család miatt is vád alá van helyezve Blidariu komisár.

Ilyen előzmények után ma került a törvényszék elé az ügy. Védője kíséretében hangoskodva jelent meg a tárgyaláson a vádlott Blidariu. A teremőr szőlítésára öntudatosan lépett a bíróság elé. Magaviseletén egyáltalán nem látszott meg, hogy érezné a vádlott alárendelt szerepét.

A tanúk nem jelentek meg s így a törvényszék, az ügyész kérésére, elnapolta a tárgyalást. Ezzel kapcsolatosan szenzációs bejelentést tett Cerbu védő. Kijelentette, hogy védené felfüggesztési határozatát három nappal ezelőtt felettessel visszavonták s Blidariu rendőrbiztos újból szolgálatot teljesít Gyergyószentmiklóson.

A jelenlevők egymásra néztek. Nem akartak

hitelt adni a bejelentésnek. Blidariu cézár mozdulatokkal hagyta el a tárgyaló termet s a folyosón öngyógyító rendőröknek ellentmondást nem tűrő hangon adott utasításokat, ami kétségtelenné tette, hogy ez az ember újra hatalma tetőfokán áll.

Erdemes egy pillanatra megállani ennél a jelenségnél: A marosvásárhelyi táblánál csaláért, a csikszereai törvényszéknél hivatalos hatalommal való visszaélés és súlyos testisértésért vád alá helyezték rendőrtiszt, a liberális kormányra első napjaiban, mintha mi sem történt volna, újból elfoglalhatja azt az állomáshelyét, ahonnan hivatalosan kirúgták és ahol egy embert, a félváros szemelattára, félfára kényszerítették.

Néhány nappal ezelőtt beszélgetést folytattunk Cristea közjegyzővel, a liberális-párt csikmegyei tagozati elnökével. Cristea közjegyző ezalkalommal, felelőssége teljes tudatában, kijelentette, hogy mindazon egyéneket, a kik méltatlanná váltak az általuk viselt tisztviseléshez, azonnal menesztetni fogják.

A nyilatkozat világos. Világos, de akkor mit keres Blidariu komisár Gyergyószentmiklóson. Nem hinnék, hogy a helyi liberális férfiak, Cristea közjegyző és dr. Otetea Valér főispánnal az élen, tudtak volna az intézkedésről. Nem hiszünk, mert ha tudtak volna erről, megakadályozták volna ezt a felháborító visszaélést.

Eppen ezért, a közvélemény nyomása alatt, felhívjuk az illetékesek figyelmét erre az esetre. Felhívjuk és intézkedést kérünk. Tüntessék el Gyergyószentmiklósról Blidariut. Ezt követeli a törvényesség és a rend, — ezuttal a rendőrről szemben.

Tomcsa Sándor:

Politika a társaságban

(Egészen kis riport)

Az alkalom egy névnap, mai rendezésben, azokkal a milyenségi és mennyiségi engedményekkel, melyekkel a vendéglátónak számolnia kell. Ötven vendég helyett tíz-tizenketten a „szűkebb barátok” közül, azok is a legcélszerűbb összeválogatásban. Egyik ur képviseli a tökéletes mai csökevényét, másikban a társasági szellemi nívója kulminál. Harmadik a „jó pofa”, akinek a humor aranyát két kézzel kellene szórnia, de eme állítólagos pazarló természetűe kimerül abban, hogy disznóságokat sug a nőknek és a szaxofon utánzóknak. Két ur jelenlétét az esetleges tánc teszi elviselhetővé, majd egy pár idősebb és komolyabb ur, mely kiváló polgári érényekről azonban ők tehetnek legkevésbé.

A hölgyek felöltözöttségükben „jól néznek ki” és mivel lábuk még nem dagadt bele cipőjükkbe, könnyedek.

A társaság szalon helyett az ebédlőben tanyázik és estélyi ruha helyett maximálisan fehérneműt váltott. Csoportokban szállották meg a szobát, a kályha, divány és az asztal környékét és minden erejükkel azon vannak, hogy igazolják jelenlétüket, szükségességüket és érdemeiket szerezzenek az efféle kitüntetésekre, amit egy meghívás jelent.

Kis találkozó-asztalok szendvics, tézsa, gyümölcs, a nagy asztalon arany színű bor és hűvös víz.

A témák úgy füstölögnek, mint pász-tortizék ősi sikon. Filmek, szindarabok, gymorsav, vadászati és élmények hamvadnak el egymásután. Fellángolnak, bevilágítják az arcokat, a szemek belebámulnak a fénybe, aztán homály, mig csak valaki megint szét nem fújja a hamut és rá nem rak.

Közben kínálás, koccintás, cselédek ki-gyóznak el a vendégek közt, tulságosan is kihangsúlyozva azt a távolságot, ami

ne a pápától maga mellé koadjutornak. Annál nagyobb volt a megépetés, amikor magán a státusgyűlésen jelentette ki a főpásztor, hogy nem kér maga mellé segédpüspököt. És hogy nem tudhatta meg magától az elnök püspöktől egész Erdély, tehát a világiak is valamennyien, az eddigi jelöltek nevét, kiknek felsorolásában a főpásztor már majdnem belekezdett, az az ő jobbán ülő Gyárfás Elemér gyor, ügyes, szem- és kézmozdulatának köszönhető.

Hogy mennyire akar Majláth püspök

maga mellé koadjutort és hogy ennek következtében mennyire illetéktelen és bántó a papságra nézve Sulyok István cikke, arról tanubizonyságot tehet az a sok ezer ember, aki jelen volt az ideai (IX. 3.) katolikus nagygyűlésen, Gyergyószentmiklóson. Itt Majláth püspök ur többek közt ezeket mondta az elnöki székből:

Kérlek, — miért megyek annyiszor Rómába. Megyek, mert évente jelentést kell tennem a Szentatyának; mert nekem itt senki sem mondja meg az igazat; ott meg

Antinevralgic
DR. NANU MUSCEL
az egyedüli gyógyszer influenza, mig-rén idegzsábk, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyabani) van.
Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

pfuj!!... — Éjfélkor körülbelül ilyeneket mondtak a szemek, mikor az egyik sarokban valaki, végső kétségbeesésében három hónapot jósló a kormányznak. Erre a humorista szétnézett:

— Tetszik hallani, Mázescu ur?!

Ezzel kezdődött.

Aztán pillanatszerűen csend után, lassan a titokzatosság fátylaival a szavakon megszólalt egy ur, mialatt cigarettáját szétnyomta a hamutartóban:

— Kiváncsi vagyok a Magyar Párt választási állásfoglalására.

— Nna!! politika — mondta egy hölgy és nagyot ütött tenyerével székének karfájára.

— Hallja, honleány — huzta ráncokba homlokát a humor-inzultátor — választások előtt állunk!

— Na és? — bosszuskodott a honleány — tölem annyit választhatnak, amennyit akarnak.

— Oh kérem — markolt készletébe ismét a pazur ur — én már választottam — és komikus sóhajjal nézett a hölgyre.

— Kész a paktum, kész a paktum! — robbant két gyorsat egy kopaszodó ur és látszott, hogy határozottan az állítólagos paktum ellen van.

— Na látjátok, ilyen a politika is — nyult pohara után a házigazda.

— Milyen kérem? — kapta fel fejét az egyik táncos, a veleszületett ritmusérzékkel.

— Hát ilyen, — tett egy bizonytalan mozdulatot a házigazda.

— Most már tudom — robbant megint a kopasz — te oly érthetően, világosan és nyíltan beszélsz, hogy hozzád képest egy diplomata egy pohár átlátszó tiszta víz...

— Mit nem értesz, ha szabad? — könyökölt fel a házigazda.

— Azt, hogy „hát ilyen” — utánozta a házigazda mozdulatát a kopasz ur.

— Tehát figyelj ide — fogta össze három ujját amaz — a politika... politika...

De ebben a pillanatban feldübörgött a zongorán egy sláger, mindenki odafigyelt, már énekeltek is és talán az az egy ember, aki még tudja kerek e világon, hogy mi is az az izé, a teljes érdektelenségbe potyogtatta bele a szavakat.

Nem is fogja azt már megtudni senki.

Aztán a társaság egy kicsit táncolt és szétszéledt.

Hitler egy koporsó mellől kacsint Ausztria felé

Nürnberg, november 29.

Az osztrák határon agyonlőtt német katoná temetésén Hitler feltűnést keltő beszédet tartott. A kancellár kijelentette, hogy az osztrák nemzet nem azonosítja magát a gyilkosokkal. — „Ennek az eseménynek — mondotta Hitler — nem szabad újabb elkeseredés kuforrásává lenni, hanem ellenkezőleg, legyen ama hit kuforrása, hogy az új német közösség minden bizonnyal létrejön!”

mondják. Meg akarom kérdezni a Szentatyát, hogy tudok-e még dolgozni; ha nem tudnék, úgy küldjön nyugdíjba. Második célom, hogy még életemben utódló gondoskodhassam. Az ilyen korban, mint az enyém, könnyen akad az szíverés; bekövetkezik az elmulás, s nem akarom, hogy a tragédia felkészületlenül találja az egyházmegyét. Imádkozzatok, hogy utam sikerrel járjon!

Azt hiszem, ez egymagában is érdembeli válasz Sulyok cikkére.

Egy idősebb csiki...

K Ö Z G A Z D A S Á G

A négylejes kristály-cukor ára vagy kifizeti a répát, vagy a termelési költségeket, de a kettőt együtt semmiesetre

A cukorrépa-termelők szindikátusa kétségbe van esve, mert a cukorgyárak versenye ma már birhatatlan

A gazda leszállította a répát, de még ma sem tudja, hogy mit kap érte

Bukarest, november 29.

A fogyasztó közönség annak idején örömmel regisztrálta a hírt, hogy a cukorkartell felbomlott. Arra számolt, hogy a cukor ára a meginduló verseny során olcsóbb lesz. Ez tényleg be is következett. A gyárak között megindult a verseny és a cukor ára valóban esett. A romániai cukorgyárak versenyének azonban tulajdonképpen is vannak. Az, hogy a gyárak egymás eladási területeire betörnek, a fogyasztó közönség szempontjából még nem lenne baj, de a konkurrencia olyan irányban is elfajult, ahol már a verseny a cukorrépa-termelők érdekeit is erősen sérti. Egyes gyárak a verseny során ahhoz a taktikához is folyamodtak, hogy az olcsóbban áruló konkurrensük elől izolálták a cukorrépa-termelőket és így ma az a helyzet, hogy vannak gyárak, amelyek nem tudnak megfelelő nyersanyagot venni.

A versenynek ez a formája veszélyezteti a termelők érdekeit, akik közül elsőnek a barcsági cukorrépa-termelők szindikátusa lépett fel és most a kormányhoz fordult.

A termelők szindikátusa elsősorban is az ellen emel panaszt, hogy a cukorrépa árának megállapítására delegált bizottság még ma sem állapította meg az idei kampányban érvényes árakat. A termelők annak ellenére, hogy az árak nincsenek megállapítva, termelésüket átadták a gyáraknak, — mert mi egyebet csinálhattak volna? — és e percen még mindig nem tudják, hogy voltaképpen milyen összegért adták is el répájukat.

Ebben a bizonytalanságban a termelők csak egyet hajtogatnak: azt mondják, hogy semmiféle árszállításra nem mennek bele, ezzel szemben a helyzet az, hogy a répájuk a gyárak birtokában már és így a gyárak birtokon belül alkudoznak majd — az ármegállapító bizottságban.

E bizonytalanságon felül azt is panaszozik a termelők, hogy a kristálycukor ára 20 lejre esett, ami voltaképpen azt jelenti, hogy annak eladási ára hat lej, mert hiszen a gyárak minden kiló kristálycukor eladási árából 10 lej fogyasztási illetéket és hat lej adót fizetnek. Négy lej kapnak tehát a gyárak a cukorrépa és a termelők úgy látják, hogy ebből az eladási árból vagy kitejlik a cukorrépa ára, vagy kitéjnek az egyéb termelési költségek, de mindkettő semmiesetre sem.

A gyárak — mondja a termelők szindikátusa — ilyen körülmények között tagadhatatlanul veszteséggel dolgoznak. Ennek a veszteségnek kizárólag és egyedül versenyük az oka és így nagyon logikus, ha az ádáz küzdelemben a gyárak majd ismét a termelők ellen fordulnak és őket is arra akarják kényszeríteni, hogy a cukorrépa-t a tavalyi áránál sokkal olcsóbban adják.

Ennek a szándékának bizonyítéka — mondja tovább a szindikátus, — hogy az ármegállapító bizottságot, bár ennek október 15. és november 1-e között feltétlenül össze kellett volna ülni, nem hívták egybe. A egyes bizottság egyszer már összeült, de akkor két nagy fontos kérdésben nem tudtak megállapodásra jutni. Az egyik kérdés az volt, hogy lehet-e bármelyik gyárnak nagyobb cukorteljesítményt adni, mint amennyit a törvény előír, míg a másik pont, amelyben nem tudtak megegyezni, az volt, hogy a gyárak egyrésze azt követelte, hogy a cukorrépa árát ne a „hivatalos” cukorár alapján állapítsák meg, hanem a gyárak által megszabott eladási ár alapján. A gyárak ugyanis már ekkor tisztán látták, hogy a közöttük kifejlődött versenyben a „hivatalos” árát elérni vagy tartani nem tudják majd és ezért a maguk versenyeladási árát akarták a répa-termelőknek nyújtandó répa-ár megállapításánál zsinórmértékül elfogadtatni.

Ezekben a vitás kérdésekben a törvény által előírt döntőbírósnak kellett volna ítéletet mondani. A döntőbírósnak is összeült, de mindmáig nem döntött és ez az oka annak, hogy még ma sincs — ár. Ma, november végén, nem tudja még a gazda, hogy leszállította répáját mennyi pénzt kap.

A nagy vitában érdekesen teszi fel a kérdést a szindikátus, amely így szól:

— Azon a vita, hogy a „hivatalos” árhoz, vagy a gyárak által összevissza és alacsony

nyan megállapított árakhoz viszonyítottan állapítsák meg a répa átvételének árát. Mit szólnának a cukorgyárak ahhoz, ha a kormány kívánságuknak megfelelően döntene és valóban a mai dömping eladási árak alapján szabályozná a répa árát? Esetben olcsó lenne a répa, de a gyárak soha többé a megállapított magas áron — amelyet mai versenyük letör — nem dolgozhatnának, folyton ráfizetnének és így egész rövid időn belül tönkremenne a romániai cukoripar.

A szindikátus végül is oda konkludál, hogy a cukor eladási árát ebben az utolsó órában most már feltétlenül rendezni kell, mert —

tönkremennek a gyárak. Minden külföldi átlamban az a helyzet, hogy a cukor árát a cukorrépa ára alapján állapítják meg. Egyedül, Románia szeretné a fordítottját csinálni: meg akarják a gyárak a cukor árát állapítani és ehhez igazítják a répa árát. Ez a fordított világ nem megy és jóra nem vezethet.

Előállott tehát ebben az egészen furcsa helyzetben az a pillanat, amikor a termelők sajnálják a kartell felbomlását és azt követelik, hogy ha kartellbe ismét nem is alakulnak a gyárak, de annyira csökkenték verseny-tevékenységet, hogy mellette a répa-termelő is élni tudjon.

A kormány akciója:

Az ideci rossz bort vásárolja fel a Szeszmonopolium

A szeszgyártásra felhasználható ideci bor nem fizet fogyasztási adót

Bukarest, november 29

A földművelésügyi minisztériumban élénk tárgyalások folynak. Arról van szó, hogy az ideci szüret eredményét valahogyan értékesíteni kellene mert azt bor alakjában forgalomba hozni nem lehet. Mint ismeretes, a szőlő nem érett be és így a must nagyon gyenge minőségű. Az ország legtöbb részén olyan bort szüreteltek, amelynek foktartalma még 7 Mahigan fokot sem tesz ki és így azt forgalomba hozni nem szabad.

A földművelésügyi kormány éppen ezért most érintkezésbe lépett a Szeszmonopoliummal és az a kérése, hogy a monopolium vásárolja fel ezt a gyenge minőségű bort és dolgozza fel szesznek. Ezzel elérnék azt, hogy az eladhatatlan gyenge minőségű termék értékesíthető volna és azt is elérnék ezáltal, hogy az ideci gyenge minőségű bort csak azért, hogy annak foktartalmát megnöveljék, hamisítsák.

Az akció sikere érdekében a földművelésügyi kormány úgy határozott, hogy azok után a borok után, amelyek így a Monopolium útján a szeszgyárakhoz kerülnek, a termelő nem köteles fogyasztási illetéket fizetni és ezt a mennyiséget a CFR 50 százalékos fuvardíjkezdőmennyel szállítja.

Nincs olyan törvény, amely megtiltaná, hogy valaki idegen valutát tartson magánál

Valutát csak attól lehet elkobozni, aki valutával kereskedik

Szatmár, november 29.

Mindenki gyanús, aki él. Ez az elv vezetett ujabban a vámhivatalokat és a rendőrségeket a sorozatos valuta-razziáknál, amelyek most már nemcsak az ismert és nyilvántartott valuta-kereskedőket, hanem a békés polgárokat is egyre jobban molesztálják. Ha például valaki Budapestre vagy Csehszlovákiába járt üzleti vagy családi ügyben, vagy vendéget kap külföldről, másnap vagy harmadnap rögtön kész ellene a feljelentés és néhány órával a feljelentés után megtörténik a házkutatás is. Ha a házkutatás eredményes, ha tényleg van a lakásban egy kevés idegen valuta, rögtön kész a szentencia: valuta-csempész.

Ez egy új üzletág itt és eddig elég jól kerestek azok, akiknek gyomra, izlése és erkölcsi érzéke elbirta a feljelentések módszerét. Merte a törvény jutalmat ad a feljelentőnek és ez a jutalom csábítja itt, a határszálon, az embereket a feljelentés megtételére.

Néhány héttel ezelőtt Salamon Márton halmi kereskedő ellen is feljelentést tettek. A halmi vámhatóság azonnal kiszállt Salamon Márton lakására és házkutatást tartott. A házkutatás során semmit sem

találtak. Már éppen távozni készültek a vámhatósági közegek, amikor az egyik észrevette, hogy a padlón egy tenyérnyi deszka úgy néz ki, mintha ujonnan lenne odátéve. Ezt a gyanút közölte a vámfőnökkel, aki elrendelte, hogy a padlót bontsák fel.

Ez meg is történt. A padló-bontás eredménytelennel is járt, mert az ujonnan deszkázott tenyérnyi helyen egy üreget találtak és az üregben néhány ezer lej és tízenkétezer csehszlovákia. Persze nagy volt a gaudium vámoséknál. Azonnal jegyzőkönyvet vettek fel és a talált pénzt elkobozták. Hasztalanul érvet a kereskedő, hogy ő a pénzt ott tarthatja, ahol éppen neki tetszik. Nem kereskedett a valutával, hanem csehszlovákiai üzleti útjáról maradt a pénz vissza és azért rejtette a padló alá, mert félt a betörőktől. De különben is nincs olyan törvény, amely előírná, hogy valaki a pénzét a szekrényben vagy a csizmaszárában köteles tartani.

A vámosok azonban nem tágitottak. Elvitték a pénzt és bünvádi eljárást indítottak Salamon ellen.

A kereskedő azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Ügyvédje, dr. Borgida

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájda-
mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban,
mely két kapszulát (ostyában) tar-
talmaz, fenti eredeti jelzéssel — Kap-
ható gyógyszerárakban és drogé-
riákban.

József utján beadványt intézett a Banca Naționala satmári fiókjához és rámutatott a vámhatóság törvénytelen eljárására, illetőleg arra, hogy a vámközegek teljesen tévesen értelmezik a valuta-törvény intencióit, mert ez a törvény csak a valutakereskedést üldözi, de soha nem szól arról, hogy valutát nem szabad otthon tartani. Különbenis erre vonatkozólag a satmári törvényszék — mint a B. L. megírta — elvi jelentőségű határozatot hozott.

A Banca Naționala elfogadta ezt az érvelést és utasította a vámhivatalt, hogy a lefoglalt valutát és román pénzt haladéktalanul adják vissza tulajdonosának. Ez meg is történt és a satmári törvényszék is felmentette a kereskedőt a bünvádi eljárás során, mert — mint az ítélet indoklásában kimondották — nincs olyan törvény, amely meghatározná, hogy valaki hol köteles tartani a pénzt. Nem ok tehát az elkobzásra az, ha a pénz a padló alatt volt elrejtve, még akkor sem ok, ha idegen valutáról van szó. Bárki tarthat bármilyen összegű valutát a lakásán — mondotta ki a bíróság —, mert a törvény csak a kereskedést bünteti és tiltja.

Salamon azonban nem elégedett meg ezzel, hanem hivatalos hatalommal való visszaélés miatt bünvádi feljelentést tett a vámhatóság közegei ellen. Bírósági ítélettel kívánja egyszer s mindenkorra megállapítani, hogy a vámhatóságnak nincs joga egy lakásban talált valutát elkobozni.

Az érdekes feljelentés kimenetele iránt a határszálon, ahol az ilyen esetek fölöttébb gyakoriak, óriási az érdeklődés.

A közgazdaság hírei

DECEMBER 12: KISÁNTANT
GAZDASÁGI KONFERENCIA

(Prága) A több alkalommal elhalasztott kisántant gazdasági konferenciát december 12 és 15-ike között most már biztosan megtartják. A konferenciát ezalattal Prágában tartják meg.

A LEÉGOTT MALOM HELYÉN
PAPIRGYAR.

(Nagyvárad.) A nagyváradói műmalom helyén, amely évekkel ezelőtt leégott papirgyárat alapítanak. Az új papirgyár gépeit Ausztriában vásárolta és főként csomagoló papirost akar gyártani. Arra számolnak, hogy az építkezési és szerelési munkák befejezése után, a jövő év elején a gyár a gyártáshoz hozzá is kezdhet már.

AZ UTLEVELEK DIJÁT EZENTUL A
PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁGNÁL KELL
BEFIZETNI.

(Bukarest) Az utlevél illetékét az utlevél kéréséig eddig annak a rendőrségnek a pénztárába fizette be, amely az utlevelet kiállította. Egy legújabb rendelet szerint az utlevél kiállítását illetékét a jövőben a pénzügyigazgatóságnál kell kifizetni és a rendőrség az utlevelet csak abban az esetben állítja ki, ha a kérvényező a befizetést nyugtájával bemutatja.

CSÖDÖT KÉRTEK A FRIEDRICH
CZELL SÖRGYAR ELLEN.

(Bukarest.) A Czell Frigyes és Fia r. t. sörgyár ellen csődöt kértek. A csödkérő a Romcomit, amely majdnem tízmillió lej követeléssel áll majd a nyitandó csöddel szemben.

A pénzügyigazgatóság értesítése

Brassó, november 29
A helyegytörvény 16-ik szakasza 4-ik pontjának 2-ik bekezdése értelmében kibocsátott 225612-933 számú pénzügyminiszteri rendelet alapján, a pénzügyigazgatóság az adóegyenérték alá eső jogi személyiségek és intézmények tudomására hozza a következőket: Tekintettel arra, hogy a pénzügyi év április 1-én kezdődik, továbbá arra való tekintettel, hogy az adóegyenértékhez szükséges nyilatkozatokat három hónappal a pénzügyi év kezdete előtt kell beadni, január elsején ezen nyilatkozatokat be kell nyújtani a pénzügyigazgatósághoz.

Magyar választók!

A december hó 20-án és 29-én megtartandó képviselő, illetve szenátorválasztásoknál használandó választói igazolványokat a brassói járásbíróság most adja ki. Hétköznapokon délelőtt 10-12 óráig lehet az igazolványokat kiadni az igazságügyi palota bolondai földszinti helyiségeiben. Mindenki személyesen köteles az igazolványért jelentkezni. Szükséges, hogy személyazonossági igazolvány legyen mindenkinél, mert csak ennek ellenében adhatják ki a bizottságok az igazolványt.

A választói jogot csak a választói igazolvány birtokában lehet gyakorolni. Aki tehát választói jogát gyakorolni akarja, annak kötelessége a választói igazolványát megszerezni. A mostani választás jelentős erőpróba. Minden magyarnak kötelessége a magyarság jelöltjei mellett felvonulni és ezeknek győzelmét biztosítani. Ezért minden magyar választó vegye ki kellő időben választói igazolványát.

Beleg a városházi főtitkár

Socaci Emil városi főtitkár orvosai tanácsára bizonytalan időre szabadságra ment. A főtitkár hosszabb idő óta beteg és így szanatóriumban kénytelen magát gyógykezelni. Helyébe a város vezetője Popovici Stefan dr. közigazgatási osztályfőnököt delegálta a főtitkári teendők ellátására.

Dalesté'y

A Brassói Magyar Dalárda szeptember hóban megkezdett munkaévének első nyilvános dalestéjét december 14-én tartja meg az „Astra” színháztermében. Az est gazdag műsora felöleli a magyar karének-költészet férfi-, női- és vegyeskarra írt legújabb termékein kívül egy magánszámot s egy egyfelvonásos énekes vigjátékot.

Sokfelől megnyilvánult óhajra előadásra került Ferch „Egy gondolat bánt engemet” című hatalmas férfikara, mellyel a dalárda egyik legszebb diadalát aratta a marosvásárhelyi dalversenyen. Részletes műsor legközelebbi plakátokon és lapokban olvasható. Az immár 70 éves dalárda most is azzal a biztos reménnyel készül ezidei első dalestéjére, hogy Brassó magyar közönsége tömeges megjelenésével tegye viszonzni a nemes ügyért kifejtett önzetlen fáradságát.

Elveszett iratok

Találtak egy Hollós György névre szóló katonai lívetet és több más igazolványt. Tulajdonosuk átveheti a Hosszu-utca 4. szám alatt levő „Fehér Bány” vendéglőben.

Decemberi maximális árak

Brassó város ármegállapító bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyen a közszükségleti cikkek december havi maximális árait tárgyalta meg. Az érdekeltek megállapítása után a bizottság a novemberi árak fenntartása mellett foglalt állást néhány tétel módosításával. Az állandó választmány elé terjesztendő javaslat a következő árleszállításokat fogja ajánlani: Kockacukor kilója 24 lej az eddigi 26 helyett, kristálycukor 22 lej 25 helyett, elsőosztályú marhahús 16 lej 18 helyett, sertéshús 26 lej 28 helyett, sertéskaraj 32 lej 36 helyett, szalonna 28 lej 30 helyett, zsír 36 lej 40 helyett és juhús 10 lej 14 helyett.

Brassó sportja

Hosszafaluban az Izvorul-Suburbii I. osztályú bajnoki mérkőzés eredménye 0:0. Rotter bíró a 90 perc letelte előtt, a sötétség miatt lefújta a mérkőzést, amelyet alkalmilag befejeznek.

Alhambra szeret!

NOVEMBER 30-ÁN ESTE 9 ORÁKOR a brassói Astra Mozcóban

EGYETLEN EGYSZER
A jegyértékel megkezdődött!

Mit mond a törvény a karácsonyi és ujévi munkaszünetről

Brassó, november 29
A brassói munkaügyi felügyelőség ma táviratot intézett az összes helyi kereskedelmi és ipari szervezetekhez, közölve a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény 14. szakaszának szövegét, amely a karácsonyi és ujévi ünnepekkel kapcsolatban intézkedik. A törvény szó szerint a következőképp hangzik:

„A kereskedelmi vállalatok és üzletek csak abban az esetben tarthatnak nyitva kivételesen vasárnap is, ha a vasárnap nap közvetlenül ujévi előtti napra esik, vagy ha a karácsonyi ünnepek hétfőn kezdődnek. Ha az üzletek vasárnap, tehát ilyen esetekben nyitva tartanak, úgy kötelesek karácsony harmadnapján szintén zárva tartani.

Nincs ok a brassói polgármester felfüggesztésére

Crudu vezérfelügyelő nyilatkozata

Brassó, november 29
A kormánypart brassói berkeiben lázas izgalommal várják a városházán folyó vizsgálat eredményét. Ettől függ ugyanis, hogy felfüggesztik-e vagy nem Voicu Cornél dr. polgármestert.

Bukarestben megtörtént az a csoda, hogy miután felfüggesztették Dobrescu főpolgármestert, a lakosság és a közvélemény tiltakozásának hatása alatt mégis visszahelyezték. Itt még fel sem függesztették a polgármestert. És nincs kizárva, hogy a felfüggesztés nem is fog bekövetkezni.

Mánufaktura,

rövidáru és szövevények, valamint mindennemű szabókelék a legolcsóbb

Holdengrüber, Hüllmann & Co

cégnél Brassó, Hirsch-utca 4. sz. alatt Engros és detail eladás!

Hathónapi fogházra ítélték az ótöháni görögkatholikus papot

A lelkeilen lelkész a bíróság előtt

Brassó, november 29.
A brassói törvényszék Seid-Baiulescutanácsa kedden délelőtt hirdetett ítéletet Mircea Tomas, a sikkasztással vádolt ótöháni görög katolikus pap ügyében.

Mircea Tomas ellen az volt a vád, hogy mint a közönségi „Muscelul” népbank könyvelője, hamis könyvvezetéssel és csalás útján több mint kétszáz ezer lejmel megkárosította Ótöhán közönség hiszékeny parasztjait.

A lelkész mellett a vádlottak padjár a bank pénztárosa, Aron Scurtu is helyet foglalt. A pap ugyanis azt állította, hogy a hiányzó összegeket nem ő, hanem Scurtu sikkasztotta el.

Az ügy már évek óta húzódott. A lelkész mindig keresett és mindig talált valami okot, hogy kitolja az ítéletet.

A keddi tárgyaláson felvonult a fél falu, hogy tanuságot tegyen a hűtlen pap ellen.

Szegény özvegyasszony panaszkolta el, hogy a lelketlen lelkész, mint a bank könyvelője, bevételezett az urától nyugta nélkül több mint tízezer lejt és amikor az ura meghalt, a pap nem szégyelte azt állítani, hogy az urától semmi pénzt nem vett fel és hagyta, hogy árverést tűzzenek ki ellene.

Mocskos, öreg paraszt jött el a bajával. Az ő bizalmával is visszaélt a pap. Napszamos, földmunkás, egymás után jöttek el szemére háynyi Mircea Tomasnak a bűné.

A pap állhatatosan tagadott. Mindent a pénztárosra hárított. Kijelentette, hogy ő csakugyan bevételzett pénzeket, ezeket be is vezette könyveibe. A pénzeket maradványul átadta a pénztárosnak, aki aztán elsikkasztotta azokat.

Különböző tanuvalomások elhangzása után — amelyek különben egytől egyig a pap ellen szóltak — Radu Pascu főügyész beszélt. Hatalmas vádbeszédében kifejtette, hogy milyen kártékony hatású

kezni.

Értesítéseink szerint ugyanis a vizsgálatot vezető Crudu belügyi vezérfelügyelő eddig a legteljesebb rendben találta a városháza összes iratait és a polgármester egész ügyvezetését. A vezérfelügyelő kijelentette, hogy a vizsgálatban nem vezet elfogult szempontok és az igazságot és a való tényállást akarja csak megmutatni.

Ha kétnapos vizsgálat után nem sikerült semmi olyat találni, amely a polgármester felfüggesztéséhez jogalapot adott volna, valószínűtlen, hogy ezután találnak súlyosabb kivételt való dolgokat. — Ilyenformán valószínű, hogy a vizsgálat viharok nélkül mulik el.

Crudu belügyi vezérfelügyelő egyébként ma délelőtt a városházáról a vármegyéhez ment át, ahol szintén szigorú vizsgálatot folytat le Cutaanu volt prefektus ügyvitelének megállapítására. A vizsgálat a prefekturán Strat Joan jelenlegi prefektus távollétében folyik.

egy ilyen lelkiismeretlen pap munkája, mint például a Mircea Tomasé. Kijelentette, hogy mélyen meg van győződve a pap bűnösségéről és a legsúlyosabb büntetést kérte a vádlottra. Scurtu Aron felmentését kérte.

A főügyész beszéde után Vasile Glăjaru dr. beszélt a „Muscelul” bank képviselőjében. 227 ezer és pár száz lej kártérítést kért a paptól.

Azután Radu Olteanu dr. védte Mircea Tomas, végül Negus dr. tartott védőbeszédet Aron Scurtu mellett.

A bíróság, hosszas tanácskozás után, Mircea Tomas lelkész hat hónapi fogházzal és állásának, valamint politikai jogainak 3 évi elvesztésére ítélte.

Aron Scurtut a bíróság felmentette. A bankot követelésével polgári perre utasították.

Az ítélet ellen a főügyész sulyosbításért, a bank követelésének elutasításáért, Mircea Tomas pedig enyhítésért felebbezett. Aron Scurtu megnyugodott az ítéletben.

Létrejött a megegyezés a város és az autóbuszüzem alkalmazottai között

Brassó, november 29
Annakidején részletesen beszámoltunk arról a konfliktusról, amely a városi autóbusz üzemek és az autóbuszok személyzete között kitört. Most létre jött a megegyezés, mely szerint a városi autóbuszok alkalmazottait két kategóriába

ASTRA MOZGÓ Brassó

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Péntektől, december 1-étől

indul diadalutjára az idei szezon kimagasló filmeseménye:

vidámságban és valcermámorban

két gondtalan, jókedvű, derűs órát tölt a

VALCER-HÁBORU

című ragyogó slágerfilm előadásán! Mit mondanak a nagy külföldi lapok erről a filmről? — Vossische Zeitung: A „Valcerháboru” valódi műremek, ragyogó ötleteinek tömegével. A keringő dallamhullámszája átmegegy a film cselekményére és a dialógusok alatt gyakran tapsol a közönség. Felvétel és hang egyesülnek és a valcer-jegyében győznek. — 12 UHR BLATT: „A közönség nem tehet másképp, maga is játszik, örül, tombol és ütemesen tapsol!”

Tele gyönyörű bécsi dalokkal: Ez az a film, amelyet mindenki vár. Ez az a film, amely mindenkinek elbűvöl. Ez az a film, amely mindenkinek felelhetetlen élményt nyújt.

Főszerepben:

Renate Müller
Willy Fritsch
Bársony Rózsi
Hörbiger Pál
Adolf Wohlbruch

osztják: Házassok és nőtlének kategóriájába. Ennek alapján állapították meg az új járandóságokat is. Így egy soffőr 12 lej órát kap, ha pedig a városnál meghaladta az egyévi szolgálatot, úgy 14 lej az óránkénti fizetése. A jegyszedők órára 7 lej, egyév után 8 lej. Ez az alapfizetés, amelyhez még természetbeni járulékot is kapnak. Így a házassok alkalmazottak évente egy fél fát, a nőtlének egy fél ölet. Azonkívül minden alkalmazott kap ingyen egyenruhát is.

Ez a megállapodás csak ideiglenes jellegű. A város megbízottai, élükön Mazgareanu mérnökkel, a városi üzemek főnökeivel, a tárgyalások során kijelentették, hogy a mostani megállapodásban lefektetett illetmények csak alapfizetések és az órabérek a különböző személyek érdemeinek megfelelően bármikor készek emelni. Ugyanakkor azt is kijelentették, hogy amint alkalom adódik, elkészítik az autóbusz üzemek alkalmazottainak szabályzatát, amely nemcsak az illetmények szabályozza, hanem a jelenlegi alkalmazottakat véglegesíti is állásukban.

ASTRA MOZGÓ, BRASSÓ

Szerdán és csütörtökön fut az

„Ilyen az asszony”

című nagysikerű filmoperett

Főszerepben: Betty Aman, Lee Parry, Paul Hörbiger, Otto Wallburg

Kérjen

Örölt sőt és kristálycukrot

csakis olyan papirzsákban, mint a cementzsákok. A papirzsákok erősek, tiszták, áthatlanok és olcsóbbak, továbbá megővjék tartalmukat a nedvességtől és sok más előnnyel is bírnak.

Követeljen tehát csakis papirzsák csomagolást

SPORT

A magyar bajnoki táblázat.

a vasárnapi mérkőzés után érdekes változásokat szenvedett. A Hungária, amely volt az idén már utolsó is, felkerült az ötödik helyre, megelőzve a Phöbus. A Kispest viszont a negyedik helyre csúszott vissza az előrenyomult Bocskaival szemben. A Ferencvároshoz csak 4 gól választja el az Újpesttől. Ime a táblázat:

1. Ferencváros	11	9	0	2	59:14	18
2. Újpest	11	8	2	1	55:14	18
3. Bocskai	11	6	2	3	22:15	14
4. Kispest	10	5	2	3	24:17	12
5. Hungária	11	5	0	6	20:20	10
6. Phöbus	11	4	2	5	19:20	10
7. Somogy	12	5	0	7	18:40	10
8. III. Ker. F. C.	9	3	3	3	20:21	9
9. Szeged F. C.	11	4	1	6	22:24	9
10. Attila	10	3	1	6	17:24	7
11. Budai „11”	10	2	3	6	21:30	7
12. Nemzeti	10	1	2	7	14:32	4

A NEMZETI BAJNOKSÁG

ősz fordulójának teljes táblázata a vasárnapi U-CFR-mérkőzés után:

A csoport:						
Universitatea	7	5	1	1	26:11	11
Crisana	7	4	3	0	19:7	11
Kinizsi	7	5	0	2	17:14	10
AMTE	7	4	0	3	16:14	8
CFR (Buk.)	7	3	1	3	9:9	7
Venus	7	2	1	4	15:18	5
Tricolor	7	1	1	5	11:21	3
Brasovia	7	0	1	6	6:25	1
B csoport:						
Ripensia	7	5	1	1	26:10	11
NAC	7	5	1	1	24:10	11
U. Tricolor	7	4	2	1	16:7	10
Gloria CFR	7	3	2	2	14:16	8
Juventus	7	3	1	3	14:15	7
Romania	7	2	2	3	15:15	6
Soimii	7	0	2	5	4:22	2
Muresul	7	0	1	6	9:27	1

A tavaszi forduló már vasárnap kezdődik, de ez a szövetségi határozat szerint csak a Bukarestben játszandó mérkőzésekre kötelező. A vidéki bajnoki időlelti lejárása a felek megegyezésétől függ. A bukaresti bajnoki program: december 3. U-Tricolor—Muresul, dec. 6. CFR—Brasovia, dec. 10. Venus—Tricolor, dec. 17. CFR—Tricolor, dec. 24. Venus—Brasovia, dec. 25. U-Tricolor—Romania, dec. 26. Juventus—Soimii.

VIDÉKI MÉRKŐZÉSEK

Tegnap meccsjelentéseinkhez pótlólag közöljük:

Medgyes: Sparta (Medgyes)—NSE (Nagyszeben) 2:0 (1:0). A lelkesen játszó ujonc csapat megérdemelten győzött a tartalékok szobeni bajnokságát ellen. A győztes csapat legjobb része volt a közvetlen védelem, élén a veterán Kovácsal s a csatársor, míg az NSE-ből az ifjúsági kapus, Ungár, Szonda és Keller voltak ki. Chiriac jó bíró volt.

Resica: Munkások—UDR 1:1 (0:0).
Sztármár: Olympia—Barkochba 6:0 (2:0).
Törökvs—Soimii 5:0 (1:0).

SPORTHIREK

A NAC turantján Budapesten a Hungáriával, Bécsben pedig a Rapiddal játszik.

A magyar bajnokságban a vasárnapi mérkőzések után a Bocskai a harmadik, a Hungária az ötödik helyre került. A táblázat: 1. Ferencváros 18 pont (59:14 gólarány), 2. Újpest 18 pont (55:14 gólarány), 3. Bocskai 14 pont (22:15 gólarány), 4. Kispest 12 pont (24:17 gólarány), 5. Hungária 10 pont (20:20 gólarány), 6. Phöbus 10 pont (19:20 gólarány), 7. Somogy 10 pont (18:40 gólarány), 8. III. Ker. FC 9 pont (20:21 gólarány), 9. Szeged 9 pont (22:24 gólarány), 10. Attila 7 pont (17:24 gólarány), 11. Budai 7 pont (21:30 gólarány), 12. Nemzeti 4 pont.

A vezető futballkörökkel valósággal alarmitozta az a hír, hogy a román—svájci válogatott mérkőzés után több temesvári és nagyváradi válogatott csábító ajánlatokat kapott Svájból. Állítólag hatalmas összegeket ajánlanak játékosainknak a jöppenzű svájciak. Bukarestben azt hiszik, hogy Ströck Albi, a

Dakrysol hajtápszer

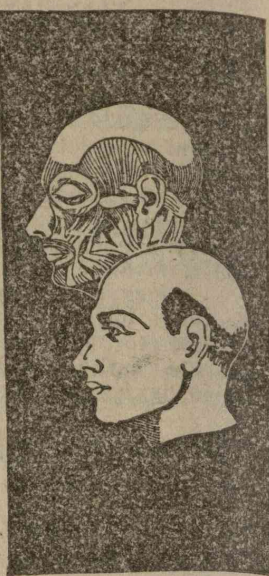
(Cholesterin—kén—tojásfehérje—növesztő hormonok)

A jobboldali kép — uraim — világosan és minden kétséget kizáróan mutatja, miként keletkezett, vagy fog keletkezni az Önök kopaszága, ha nem teszik meg idejében a kellő óvintézkedéseket.

A koponyatető nálunk, férfiaknál, az a hely, amely a kopaszodás szempontjából a legveszedelmesebb. Itt a fejbőr közvetlenül a koponyaacsonton fekszik, a rugalmas izompárna védelme nélkül. Ha a fejbőr növése hamarabb megszűnik, mint a tarkóizom erősen ki van fejlődve, a baj máris bekövetkezik. A fejbőr megfeszül a vérellátásban és trofikus idegingernél zavarok állanak elő. Lassanként mutatkozik a korpaképződés, mint a beálló hajhullás első riasztó jele. Ilyenkor legfőbb ideje annak, hogy a mesterséges táplálást megkezdjük és naponta Dakrysol használnunk.

A Dakrysol hajtápszer és szappan minden ilyen cikkekkel foglalkozó üzletben kapható.

Professor Dr. F. SIGMUND, fiziológ. laboratóriuma, Stuttgart.

Szerkesztői üzenetek

Pap Ferencről 360 lejt kaptunk, felad. vevény postabélyegzője Mezőzáh. Kérjük, közölje lakhelyét, pontos címét, hogy lapot indíthassunk.

Háztulajdonos vagy háziúr? Ön azt kérdezi tőlünk, hogy melyik a két szó közül a magyarosabbik és a helyesebbik. Toldy Géza, a szellemes nyelvész erről a kérdésről a következőképpen ír: „Magyar ember csak magyar embernek ura; egyébként gazdája. Aki nem ur, neve hiába került a telekkönyvbe, nem válik ve'e „ur“-rá. Igazi ur méltóságán pedig nem esik csorba, ha a maga háza gazdájának hívják. Sőt, igazi ur — ahogy mondják — a pokolban is ur. (Ez azonban nem eszünk bizonyos). Am a „házasgazda“ ellen persze az a kifogás, hogy „nős ember“-re érthető. Gyöngyösi, mert a „nős ember“-t a magyar ember „házas ember“-nek mondja; a „nős gazda“ házas gazda — két szónak írva pedig nem megrögzött kifejezés (terminus technicus). De meg a német „Hausherr“ kaptájára összetakolt „háziúr“ ellen ugye bizony senkinek sincs ilyes kifogása, holott — épügy, mint eredetije — „házigazda“-t, vendéglátót is jelent, o'lyannyira hogy ezt a becsületes magyar kifejezést, két lassankint egészen eltúrja a he'yéről? Mi ehhez csak annyit teszünk hozzá, hogy ilyen esetekben a nyelvhasználatnak van döntő szerepe. Hiába erőltetnénk a dolgot a végső szót a népszólás mondja ki s az ő ítélete annyira átmegy a közhasználatba, hogy bizonyos idő múltán már egyáltalán nem érdemes a kérdés fölött vitatkozni.

Hangosfilm

Kurt göndör, mérnök, gazdag és merész, Helén meg szőke, varrónő, szegény; az élet csúnya, ám szép egy regény, fényárban úszik benne genny s penész

és fényesség szikrázik lent és alant, nyoma sincs itt se bajnak, se halálnak. Mig Kurt s Helén egymásra rátalálnak, több tangót hallunk. Ó, legszebb kaland,

kalandja szívnek, érzelemnek, jónak, viljanyitavakon ring velük a csónak, a boldogság édes és megigéző.

Mint varjak árva hulla hült belén, oly falánk egymás ajkán Kurt s Helén s a földszinten felsir egy maffa néző.

VOZARI DEZSÓ

PÁLYAZAT

Kerestetik román nyelvet jól beszélő magyar, katolikus nyugdíjas tanító, vagy nyugdíjas tanár, vagy pap, aki ért a szőlészethez, méhészethez és gyümölcsészethez és ezekben okmányokkal (közégségi vagy tanintézeti bizonyítványokkal) igazolt gyakorlata van.

Részletkérdések megbeszélése végett levelek címrere küldendők f. év december hó 15-ig bezárólag.

Dr. Kontz Victor
ügyvéd, Alba-Iulia

A VILÁGIRODALOM
NAGY ESEMÉNYE
THOMAS MANN
új nagy regényalkotása

JÁKOB

A német kiadás ára kötve P 12.—
Az egyidejű magyar kiadás ára
kötve 144 Lei

Kapható a
BRASSÓI LAPOK KÖNYV-
OSZTÁLYÁBAN

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t. Braşov—Brassó.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Veszek használt varrógépet, bármilyen állapotban. Megunt patefonlemezeit becserelem. Comerzia, Brassó, Tehénpia.

Eladó szivógázmotor, 65 HP. Üzemben megtekinthető. Ford személyautó, Typ. 1928—29., 4 új gumival, új akkumulátor, új hűtő, ujonnan lakkozva. Ára 30.000. — 46.000 km.-ert ment. 13731

Női- és
férfiszövetek

legjobb minőségben,
legolcsóbb áron a

„POSTĂVARIE”

E. ROSENBERG
cégnél, Brassó, Virágcsor 17
(Hirscher-utca sarok)

Finom, préselt széna eladó. Előnyös árak, kitűnő minőség. Szucher Abraham, Ditrău, jud. Ciuc. 13725

Jóhangu rövid zongora bérbeadó. Cím 13772. szám alatt brassói kiadóban.

Eladó olcsón egy Capkagyártmányu zongora. Cím 13713. szám alatt a brassói kiadóban.

Könyvkedvelők figyelmébe! Brehm (Állatvilág), Molnár, Dumas és Magyar remekírók sorozat, diszkótésben, teljesen új állapotban, jutányosan eladó. Érdeklődők „Könyvkedvelő” jelígre a brassói kiadóba írjanak. 13779

Állást nyer

Keresek azonnali belépésre egy fűrészüzemben teljes szakértelemmel bíró gépészt, továbbá egy 24 collos gyorsjáratu gatteret és egy nutfederes gyalugépet. Ajánlatok Fabrica de Cherestea, C. P. Theocha-rie, Galați, Str. Colonel Boyle 26. címre küldendők. 13780

Keresünk állandó alkalmazásra egy ügyes lapcsomagolót, esetleg csomagolónt. A Br. L. kiadóhivatala.

Állást keres

Gyermeektelen, fiatal nős kádár kerestetik. Írásbeli ajánlatok Ecetgyár, Gheorgheni küldendők. 13773

Vegyes

Párisi tanulmányaimat befejeztem, francia nyelvtanítást vállalok. Aronsohn Eszter, Brassó, Uzdoda-utca 3. Ugyanitt szoba, fűtéssel, nő részére kiadó. 13760

Diót, dióbelet, fehér babot ajánl Vincze József, Alba-Iulia. Fűszerüzlettembe tanulót felveszek. 13782

Könyvek

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.